Ազգ

Azg armenian daily

Օգոստոս 20 Ուրբաթ 1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

9 տարի, թիվ 159 (410)

գինը՝ 10 ռ.

դասիչ 69149

Երեւան 375010 Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941 տելեքս 243266 CPIRI SU

Համաձայնություն [?]

Տեր-Պետրոսյան–Ալիեւ հեռախոսազրույց

Երեկ, օգոստոսի 19-ին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հեռախոսազրույց ունեցավ Ադրբեջանի նախագահի պարտականություններն իրականացնող Հեյդար Ալիեւի հետ, հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից:

Երկու երկրների ղեկավարներն ընդգծեցին Լեռնային Ղարաբաղ-Ադրբեջան երկխոսության կարեւորությունը, այդ շփումների ամրապնդման անհրաժեշտությունը, պատերազմական գործողությունների սառեցման, մանավանդ ռազմական օդուժի օգտագործման անթույլատրելիությունը: Նշվեց, որ անհրաժեշտ է ամրացնել Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ հրադադարի մասին ձեռք բերված պայմանավորվածությունը, որը կնպաստի տարածաշրջանում կայուն խաղաղություն հաստատելուն եւ հակամարտության բանակցությունների միջոցով լուծելուն: ■

Կարգավորում

Հայաստանն ընդունեց ժամանակացույցը վերապահումներով

Երեկ ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը Լեռնային Ղարաբաղի հարցով ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Մարիո Ռաֆայելլիին ուղարկեց Հայաստանի պաշտոնական պատասխանը, կապված նոր ժամանակացույցի ընդունման հետ: Նամակի մեջ ասվում է, թե «Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հավանություն է տալիս «Անվտանգության խորհրդի 822 եւ 853 բանաձեւերի իրականացմանն ուղղված հրատապ քայլերի ճշտված ժամանակացույցին»: Հայաստանը բովանդակային որեւէ առարկություն չունի նաեւ Հավելված 2-ի՝ «Միացյալ համակարգող հանձնաժողովի ուղեցույցի» վերաբերյալ: Սակայն, շարունակում է նամակը, Հայաստանի կառավարությունը երկու վերապահում ունի Հավելված 1-ի՝ «Հակամարտության գոտու սահմանման» նկատմամբ: Հայաստանն առաջարկում է, որ որպես հակամարտության B գոտի նշված հողաշերտի լայնությունը Հայաստան-Նախիջեւան սահմանի երկու կողմերում առաջարկված 10 կմ-ի փոխարեն նվազեցվի 5 կմ-ի:

Երկրորդ, շարունակում է նամակը, որպեսզի Երեւանը հանրապետության հարավային մասին կապող եւ հարավային միջազգային սահման տանող միակ հյուսիս-հարավ մայրուղին չհամարվի հակամարտության գոտու մաս»: ■

Պատերազմ

ԱԴՐԲԵՋԱՆԸ ՊՆԴՈՒՄ Է, ՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ԳՐԱՎԵԼ ԵՆ ՋԵԲՐԱՅԻԼԸ

Անգլիական ռադիոկայանը զգոում [?] է ադրբեջանցիներին

Օգոստոսի 18-ի ժամը 18.00-ից ղարաբաղյան հակամարտության գոտում սկսված հրադադարն ըստ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալների պահպանվում է: Իրադրությունը ԼՂՀ Հադրութի եւ Մարտունու շրջաններում, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի շրջաններում համեմատաբար հանգիստ է:

Մինչդեռ, ինչպես համառորեն պնդում են ադրբեջանական աղբյուրները, լույս 19-ի գիշերը հայկական ուժերը վերցրել են Ջեբրայիլ շրջկենտրոնը: Շրջափակման մեջ է նաեւ Ֆիզուլին: Միեւնույն ժամանակ, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության հաղորդման համաձայն, հայկական տանկերի շարասյուները շարժվում են Իրանի սահմանի ուղղությամբ եւ գտնվում են սահմանից 10 կմ հեռավորության վրա:

Այդուհետ, ադրբեջանցիները մտավախություն են հայտնում, թե շրջափակման վտանգի տակ են Ադրբեջանի եւ հարավային, հարավ-արեւմտյան, եւ արեւմտյան շրջանները հանրապետության հիմնական տարածքից: Այնինչ, ինչպես մեր թղթակցին հայտնեց Հայաստանում ԼՂՀ ՊՊԿ-ի հատուկ ներկայացուցիչ Ալբերտ Ղազարյանը, Ջեբրայիլում հայկական զորք չկա: Ադրբեջանցիները կրկին շարունակում են տարածել սուտ լուրեր:

Ընդ որում, նույն ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն, չորեքշաբթի ադրբեջանական զորքերը Կուբաթլուի շրջանում ձեռնարկած հակահարձակման արդյունքում հետ են վերցրել Բաշարաս գյուղը:

Եւ մինչեւ, ըստ այդ աղբյուրների, հայկական ուժերը հարձակողական գործողություններ են ծավալում, ռազմական ոլորտում շարունակվում են երկկողմ շփումները: Հայտնի է, որ Հեյդար Ալիեւն արդեն տեղեկացրել էր, թե ԼՂՀ հետ բանակցություններում Ադրբեջանը կներկայացնի փոխվարչապետ Ռասուլ Գուլիեւը, իսկ Կարեն Բաբուրյանը լիազորել էր ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանին: Այժմ, հայտարարված 5-օրյա հրադադարի ընթացքում պետք է համաձայնություն ձեռք բերվի երկկողմ բարձրաստիճան ղեկավարների հանդիպման մասին: Եթե այդ հանդիպման մասին որեւէ պայմանավորվածություն ձեռք բերվի, ապա հրադադարը մեխանիկորեն կշարունակվի մինչեւ օգոստոսի 24-ը՝ բանակցությունների անցկացման պայմանավորված օրը: Հիշեցնենք նաեւ, որ հրադադարի մասին համաձայնագիրը ստորագրել են Ռ. Գուլիեւն ու Ա. Ղուկասյանը: Ընդ որում, BBC ռադիոկայանը օգոստոսի 19-ին արդեն հաղորդել է, թե 5 տարվա մեջ առաջին անգամ Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի միջեւ կնքված համաձայնագիրը փաստորեն խոսում է Լեռնային Ղարաբաղի անկախության ճանաչման մասին:

Մյուս կողմից, «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանը հայտնել է, թե ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը կրկին կոչ է արել Հայաստանին օգտագործելու իր յուրահատուկ ազդեցությունը Լեռնային Ղարաբաղի վրա, որպեսզի վերջինս իր «զավթիչ» ուժերը դուրս հանի Ֆիզուլու, Քելբաջարի, Աղդամի եւ Ադրբեջանի վերջերս գրաված այլ բնակելի տարածքներից:

«Ազգ»

Աշխարհ

Բոսնիա. ԱՄՆ-ը պատրաստ է ռմբակոծելու

Սարաեւոյում ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի խոսնակն ասել է, որ սերբերը դադարեցրել են զորքերի դուրսբերումը Բոսնիայի մայրաքաղաքի վրա խոյացող Իգման բարձունքից: Որոշ զինվորներ նույնիսկ չեն ստացել դուրս գալու հրամանը: Մինչդեռ բոսնիական սերբերի ղեկավարները եւ ՄԱԿ-ի այլ պաշտոնյաներ արդեն հայտարարել էին զորքերի դուրսբերման մասին: ԱՄՆ-ը ավարտել է բոլոր փորձարկումները եւ պատրաստ է Բոսնիայում օդում գործածելուն, հայտարարել է կառավարության խոսնակը: Նա ասել է, որ ՄԱԿ-ի ղեկավար Բուտրոս Ղալին տեղեկացրել է Անվտանգության խորհրդին այն մասին, որ խաղաղարար ուժերին օգնելու համար ԱՄՆ-ն ունի օդային հարվածներ հասցնելու պատրաստ օդային նավատորմ: Մինչդեռ Ռուսաստանի ԱԳ նախարար Անդրեյ Կոզիրեւը հայտարարել է, որ այժմ ոչ մի ռազմական գործողություն նախկին Հարավսլավիայում հրատապ չէ: Երեկ նա հանդիպել էր Իսլամական համաժողով կազմակերպության ներկայացուցիչների հետ, որոնք ցանկանում են հասնել բոսնիական մուսուլմաններին զենք վաճառելու արգելքի վերացմանը: Կոզիրեւը համարում է, որ արգելքի վերացումը կբերի վիճակի սրման: Նրա խոսքերով, ավելի լավ կլինի, որ միջազգային հանրությունը, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը իր ուշադրությունը կենտրոնացնի Ժնեւյան գործընթացի վրա, առավել եւս, որ «մնում են միայն քարտեզի վերաբերյալ որոշ տարաձայնություններ»: Երեկ Ժնեւ ժամանեցին Սերբիայի, Խորվաթիայի եւ Չեռնոգորիայի նախագահները: ՄԱԿ-ի Ժնեւի առաքելության ղեկավարներ Ստոլտենբերգը եւ Օուենը հույս հայտնեցին, որ այդ այցելությունները կնպաստեն գործընթացի հաջող ավարտին:

Սուդանը պաշտպանվում է ահաբեկչության մեղադրանքներից

Սուդանի ազգային զինված ուժերի ղեկավարը մերժեց Վաշինգտոնի մեղադրանքները, թե իր երկիրը հովանավորում է միջազգային ահաբեկչությունը, եւ ասաց, թե Խարթումի կառավարությունը միայն պաշտպանում է մահմեդականությունը: Մինչ այդ չորեքշաբթի օրը Վաշինգտոնը Սուդանին մտցրեց ահաբեկչությունը հովանավորող երկրների ցուցակի մեջ, նրան զրկելով բացի մարդասիրականից, այլ տեսակի օգնության ծրագրերից: Բայց Սուդանի ղեկավար գեներալ լեյտենանտ Օմար Հասան էլ Բաշիրը հայտարարեց, թե ինքը կմերժի նաեւ մարդասիրական օգնությունը: ԱՄՆ-ի որոշումը համընկավ սուդանցի դիվանագետների վերաբերյալ Նյու Յորքում ռմբահարության ծրագրերում մասնակցելու վկայություններին:

Դեմյանյուկը դեռեւս Իսրայելում է

Իսրայելի Գերագույն դատարանը արգելել է Իվան-Ջոն Դեմյանյուկի մեկնումը առնվազն մինչեւ այսօր: Դրանով նա ցեղասպանությունը վերապրողներին տալիս է ֆաշիստական ռազմական հանցագործությունների մեղադրանքների նոր փորձաքննության հնարավորություն: ԱՄՆ Օհայո նահանգից թոշակի անցած ավտոգործարանի բանվորն անցած ամիս արդարացվել էր մահվան ճամբարի տխրահռչակ «Իվան Ահեղ» պահակը լինելու մեղադրանքից: ■

Միջնորդություն

Դավիթ Շահնազարյան. «Իննյակի» նոր նախաձեռնությունն անընդունելի է

«Այդ փաստաթուղթը համեմատելով ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի ինը երկրների Լեռնային Ղարաբաղին առընչվող նախորդ առաջարկության հետ, հարկ է նշել, որ սա ԵԱՀԽ Լեռնային Ղարաբաղին նվիրված Մինսկի խմբի առաջարկությունը չէ եւ նույնիսկ ԵԱՀԽ առաջարկություն էլ չէ, այլ սոսկ ինը երկրների առաջարկություն, երեկ Մոսկվայում ասաց Հայաստանի նախագահի հատուկ հանձնարարությունների գծով արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Դավիթ Շահնազարյանը, պատասխանելով Նոյյան տապան գործակալության թղթակցի հարցերին: Պարզապես զարմացնում է, որ նախորդ «գրաֆիկի» մեջ չլուծված մի շարք հարցեր ոչ միայն մտցվել են նոր փաստաթղթի մեջ, այլեւ էլ ավելի նեղացվել», շարունակեց նա:

Դավիթ Շահնազարյանը նշեց, որ դա առաջին հերթին կապված է տրանսպորտային եւ մյուս բոլոր հաղորդակցությունների շրջափակումների վերացման, ինչպես նաեւ մարդասիրական օգնության ճանապարհին բոլոր խոչընդոտների վերացման հետ: Դա հակասում է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 822 եւ 853 բանաձեւերին, որտեղ խոչընդոտների վերացման պահը բավական հստակ է արտացոլված: Շրջափակումների մասին լոկ ասված է, թե «դրանք բանակցությունների առարկա կլինեն», այսինքն այս իմաստով սա հետընթաց է նախորդ փաստաթղթի համեմատությամբ, ասաց դեսպանը:

Դավիթ Շահնազարյանը գտնում է նաեւ, որ ըստ նոր փաստաթղթի, դարձյալ բոլոր հարցերը լուծվելու են առանց ԼՂՀ-ի, քանի որ իբր նոր «մոտեցում» է առաջարկվում, այսինքն՝ «Մինսկի խմբի մասնակից ինը երկրների հանդիպում»: Այդ առաջարկությունը բացարձակապես անընդունելի է, քանի որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունն առայժմ երկիր չէ, ըստ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի «ընկալման»:

Երրորդ անընդունելի կետը, ըստ դեսպանի, այս փաստաթղթում առաջարկված «հակամարտության գոտու» բնորոշումն է, որը լիովին համապատասխանում է ադրբեջանական կողմի դիրքորոշմանը, որի համաձայն դա Հայաստանի Հանրապետության եւ Ադրբեջանի Հանրապետության հակամարտություն է: «Հակամարտության գոտու» այդ բնորոշումը բացարձակապես անընդունելի է Հայաստանի Հանրապետության համար», նշեց Դ. Շահնազարյանը, ավելացնելով, թե «Վերոհիշյալ փաստարկներից ելնելով ես, որպես Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի պատգամավոր, գտնում եմ, որ «իննյակի» նոր նախաձեռնությունն անընդունելի է Հայաստանի համար»:

Դ. Շահնազարյանը նշեց նաեւ, որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 853 բանաձեւը չի նպաստում հակամարտության գոտում կրակի դադարեցմանը եւ շրջանում իրադրության լիցքաթափմանը, քանի որ այնտեղ առաջին անգամ ընդգծվում է, թե Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանի Հանրապետության մասն է: Մինչդեռ Հայաստանը գտնում էր, որ փաստական կարգավիճակի հետ կապված հարցերը պետք է քննարկվեն մինչեւ լիակատար հրադադարը:

Դավիթ Շահնազարյանը անդրադարձավ նաեւ Թուրքիայի դիրքորոշմանը, որը շարունակում է մասնակցել Հայաստանի տրանսպորտային շրջափակմանը, իր տարածքով բաց չթողնելով նույնիսկ այլ երկրներից Հայաստան ուղարկված մարդասիրական օգնությունը: Դրանով իսկ, հայտարարեց Դ. Շահնազարյանը, Թուրքիան նույնպես փաստորեն հակամարտության կողմ է Ադրբեջանի Հանրապետությունից ոչ պակաս չափով եւ չի կարող լինել «իննյակի», այսինքն, չեզոք երկրների կազմում: Հետեւաբար, երբ «գրաֆիկը» պետք է ստորագրեն Ադրբեջանը, «Լեռնային Ղարաբաղի ադրբեջանական համայնքի», ԼՂՀ-ի եւ Հայաստանի ներկայացուցիչները, ապա «այդ փաստաթուղթը պետք է ստորագրի նաեւ Թուրքիան, քանզի նա տեղ չունի չեզոք երկրների մեջ», ասաց Դ. Շահնազարյանը:

ՆՏ

Մոսկվա

Չեթին-Փափազյան հանդիպում

Երեկ առավոտյան Հայաստանի արտգործնախարար Վահան Փափազյանը Մոսկվայում հանդիպեց Թուրքիայի արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի հետ: ՀՀ ԱԳՆ մամուլի քարտուղար Արամ Սաֆարյանը մեր թղթակցին հայտնեց, թե մեկժամյա զրույցի ընթացքում կողմերն իրենց մտահոգությունն են հայտնել շրջանում ռազմական դիմակայության խորացման կապակցությամբ եւ փորձել են գտնել ընդհանուր եզրեր Ղարաբաղում կրակի դադարեցման ուղղությամբ: Չեթինը եւ Փափազյանը քննարկել են նաեւ ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի նախաձեռնությունները կապված ղարաբաղյան խնդրի հետ, եւ իրենց դրական վերաբերմունքն են հայտնել Մինսկի խմբի վերջին նախաձեռնության նկատմամբ: Զրույցի ընթացքում Վահան Փափազյանն իր տարակուսանքն է հայտնել թուրքական մամուլի կողմնակալ գնահատականների կապակցությամբ: Կողմերը որոշել են շարունակել նմանօրինակ շփումները, մշտապես կապ ունենալ միմյանց հետ քննարկելու երկկողմ հետաքրքրություն ունեցող հարցեր:

«Ազգ»

«Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը միշտ դատապարտել է պետությունների տարածքային ամբողջականության, մասնավորապես Ադրբեջանի դեմ ագրեսիան», հայտարարել է Իրանի արտգործնախարար Վելայաթին երեկ Բաքվում տեղի ունեցած ադրբեջանա-իրանյան բանակցություններից հետո: Նա նաեւ նշել է, թե Իրանը հենվելով իր անկախ քաղաքականության վրա, ճշտապես զբաղեցրել է չեզոք դիրք ղարաբաղյան հնգամյա պատերազմի եւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ բախումների նկատմամբ եւ մինչեւ հիմա Իրանի գործադրած ջանքերը նպատակաուղղված են եղել այդ պատերազմում միջնորդությանը, թեեւ ըստ արտգործնախարարի պնդման, ծայրահեղ տրամադրված եւ անպատասխանատու տարրերը տապալեցին այդ խաղաղարար ջանքերը:

ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱԿ

Հանդիպում ամերիկյան դիվանագետի հետ

Երեկ, օգոստոսի 19-ին, ՀՌԱԿ գրասենյակում տեղի ունեցավ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի, փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանի եւ վարչության անդամ Վիգեն Խաչատրյանի հանդիպումը Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանության խորհրդական Թերեզա Հայսփենդի հետ վերջինիս խնդրանքով: Զրույցի ընթացքում, ամերիկյան դիվանագետի առաջարկությամբ ներկայացվեցին սահմանադրական ընթացքը Հայաստանում, ՀՌԱԿ Սահմանադրության տարբերակի հիմնադրույթները, քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության միասնական տարբերակին առնչվող աշխատանքները: Հանդիպման ընթացքում ներկայացվեց նաեւ ՌԱԿ դիրքորոշումը Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի վերաբերյալ:

«Ազգ»

Մի՞թե

Ալիեւը պնդում է, թե հայերը հասել են Հորադիզ

Ադրբեջանի Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի շրջաններում հարձակվող հայկական կազմավորումները հասել են ադրբեջանա-իրանական սահմանի մոտակայքում գտնվող Հորադիզ բնակավայր: Այդ մասին հայտնեց Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւը չորեքշաբթի օրը Բաքվում օտար դեսպանությունների ղեկավարների հետ հանդիպման ժամանակ:

Հայերի Իրանի սահման հասնելուց հետո Ադրբեջանի մնացած տարածքից կկտրվեն Զանգելանի եւ Ղուբաթլիի շրջանները:

Ալիեւը համաշխարհային ընկերակցությանը կոչ արեց միջոցներ ձեռնարկել Ադրբեջանի դեմ Հայաստանի ագրեսիան սանձահարելու համար: Նա հայտնեց, որ երեքշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերին այդ հարցը քննարկվել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի շրջանակներում անցկացված ոչ պաշտոնական խորհրդակցություններում: Քննարկվում է Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ Մահմուդ ալ Սաիդիի զեկուցագիրը, որն օրերս եղել է հակամարտության գոտում:

Ալիեւը կրկնեց ավելի վաղ արված այն պնդումը, թե հայերի կողմում կռվում են ռուսաստանցի վարձկաններ:

ԻՖ

Պետերբուրգում կոնֆլիկտոլոգներ

Սանկտ Պետերբուրգի համալսարանի մամուլի ասուլիսում հայտարարվել է Ռուսաստանում առաջին կոնֆլիկտոլոգ մասնագետների պատրաստման բաժնի բացման մասին, որը մտնելու է փիլիսոփայության ֆակուլտետի կազմի մեջ: Ընդունելության քննությունները արդեն սկսվել են, ուսման վարձը տարեկան կազմում է 700 դոլլար: Ինչպես հայտնում է բաժանմունքի վարիչ, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու Ռիֆաս Շայխուտդինովը, ամերիկյան լավագույն մասնագետների, ինչպես նաեւ ռուսական գիտական կենտրոնների, Միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի մասնագետների ջանքերով պետք է կրթություն ստանան շուրջ 35 ռուսաստանցի պատանիներ: Այսօրինակ կրթության նպատակն է տիրապետել սոցիալ-տնտեսական, աշխարհագրական, էկոլոգիական եւ այլ տիպի վեճերի լուծման մեթոդներին: Ինչպես նաեւ պետք է տիրապետեն փորձաքննությունների անցկացմանը, բանակցություններ վարելուն: Ուսման ավարտից հետո շրջանավարտները կստանան բակալավր-կոնֆլիկտոլոգի միջազգային մասնագիտական որակավորում:

Էկո-պրես

ՀՀ

56 ՈՉ ՊԵՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿՕԳՏՎԵՆ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԷՄԻՍԻԱՅԻՑ

Թեեւ հանրապետությունում գործող ոչ պետական ձեռնարկությունների վերաբերյալ 100 տոկոսանոց տեղեկություններ չկան, սակայն, ինչպես հայտնեց ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության ձեռնարկատիրական գործունեության կարգավորման բաժնի պետ Աշոտ Մարկոսյանը, ըստ հարկային տեսչության ներկայացրած տվյալների, Հայաստանում կան 36.656 արտադրական կոոպերատիվ, 530 սպառողական կոոպերատիվներ եւ հասարակական կազմակերպություններ, 10479 բաժնետիրական եւ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություններ, 137 համատեղ ձեռնարկություններ, 8031 անհատ ձեռներեցներ, 10082 անհատական (ընտանեկան) ձեռնարկություններ: Ընդ որում, ինչպես նշեց բաժնի պետը, այդ գրանցված կազմակերպություններից ոչ բոլորն են գործում, եւ, օրինակ, հաշվետվություններ են ներկայացրել արտադրական կոոպերատիվներից միայն 16.291-ը, համատեղ ձեռնարկություններից 64-ը, անհատականներից 809-ը եւ այլն: Այս տարվա առաջին կիսամյակի տվյալներով, ոչ պետական ձեռնարկությունների թողարկած արտադրանքի տեսակարար կշիռը հանրապետության տնտեսության մեջ կազմում է 7.2 մլրդ ռուբլի: Մինչդեռ պետական հատվածում ազգային արդյունքի ցուցանիշը կազմել է 71 մլրդ ռուբլի:

Բացի այդ, մաքսային վարչության տվյալներով, առաջին կիսամյակի ընթացքում հանրապետություն է բերվել 948.5 տ միս (որից ոչ պետական մասը 535.3 տ), երշիկեղեն՝ 141.3 տ (ոչ պետականը 138.3 տ), հավ՝ 704.9 տ (ոչ պետականը 668 տ), ձու՝ 47 մլն (45 մլն), կենդանական յուղ՝ 2229.5 տ (1812.6 տ), բուսական յուղ՝ 2937.5 տ (2293.1 տ), շաքար՝ 5898.9 տ (2783.8 տ):

Այնուհետեւ խոսելով կառավարության որոշմամբ ոչ պետական ձեռնարկություններին վարկային էմիսիայի հաշվին տրամադրվող վարկերի բաշխման մասին, պրն. Մարկոսյանը նշեց, որ այդ կապակցությամբ ստեղծվել է մրցութային հանձնաժողով, եւ արդեն անցկացվել է մրցույթի առաջին փուլը: Այդ նպատակով տրամադրված 5 մլրդ ռուբլուց 1 մլրդ ռուբլին տրվել է ֆոնդային բորսային: Նշվել են հստակ պահանջներ, որոնց բավարարման դեպքում էլ ընտրվել են արժանի ձեռնարկությունները: Պահանջները կախված են եղել ոչ միայն ձեռնարկությունների մուծելու հնարավորություններից, պետական պատվերներ կատարելու չափից, սոցիալ-տնտեսական ծրագրին մասնակցելուց, այլեւ վարկերի օգտագործման արդյունավետությունից, վարկի տոկոսադրույքից ու ժամկետից: Մրցույթին մասնակցելու հայտեր են ներկայացրել 141 ձեռնարկություններ, որոնց ընդհանուր պահանջարկը հասել է 13.4 մլրդ ռուբլու:

Պրն. Մարկոսյանի ասելով, մեր ձեռներեցների գրագիտության մակարդակը շատ ցածր է: Այդ է վկայում նաեւ ներկայացված ծրագրերի ոչ պրոֆեսիոնալ շարադրանքը: Ուստի պատահական չէ, որ 141 ձեռնարկություններից 65-ը դուրս են մնացել, իսկ մրցույթին մասնակցած 76-ից շահել են միայն 56-ը: Ընդ որում, եթե ներկայացնելու լինենք շահած ձեռնարկությունների գործունեության ոլորտները, ապա պարզ կդառնա մեր տնտեսության իրական պատկերը: Արտադրական գործունեությամբ զբաղվում են ոչ պետական ձեռնարկությունների 24 տոկոսը (26 ձեռնարկություն), գյուղատնտեսական արտադրությամբ՝ 17 տոկոսը (18), ծառայությունների ոլորտում՝ 5 տոկոսը (3), առեւտրամիջնորդային գործունեությամբ՝ 54 տոկոսը (33): Պրն. Մարկոսյանի կարծիքով, եթե հաշվի առնենք, որ արտադրության եւ գյուղատնտեսության ոլորտից մի մասը նույնպես հետագայում անցնում է առեւտրամիջնորդային գործունեության, ապա կարելի է եզրակացնել, որ կեսից ավելին, մոտ 65 տոկոսը զբաղված է այդ բնագավառում:

Ամփոփելով, նախարարության ձեռնարկատիրական կարգավորման բաժնի պետը նշեց, որ մրցույթի երկրորդ փուլին կարող են մասնակցել նաեւ առաջին փուլին չմասնակցած ձեռնարկությունները, իսկ ինչ վերաբերում է վարկային էմիսիայի արդյունավետությանը, ապա դեռեւս վաղ է դրան որեւէ գնահատական տալը:

Ա. Հ.

Որպես մարդ համաձայն են, իսկ որպես պաշտոնյա...

Որպես մարդ համաձայն են, որ ժողովրդի վիճակն իրոք ծանր է, իսկ որպես պաշտոնյա հանրապետական իշխանությունների ներկայացուցիչները գտնում են, որ կառավարությունն իր հնարավորությունների սահմանում ամեն ինչ անում է, ավելին հնարավորություն չունի: Այս միտքն է շատ անգամ շեշտվել սոցիալական համաձայնության դաշինքի եւ պետական իշխանավորների հանդիպումների ժամանակ, հայտարարվեց երեկ Միությունների տանը կայացած հավաքի ժամանակ, որին սոցիալական համաձայնության դաշինքի ղեկավարներից բացի մասնակցում էին նաեւ հասարակական տարբեր շերտերը, առավելապես կարիքավոր շերտերը ներկայացնող մարդիկ: Մարդիկ, որոնք մտահոգված են, թե արդյոք կառավարության կողմից երաշխիքներ կա՞ն, որ ձմեռը ցրտի ու սովի տեսքով չի ներկայանա ոչնչով գրեթե չապահովված հասարակությանը:

«Մենք ապրում ենք անտարբերների դավաճանության պայմաններում»: «Յուրաքանչյուրը փնտրում է այս իրավիճակից մազապուրծ լինելու իր միջոցը»: «Գործարար մարդիկ մտածում են ոչ այնքան ժողովրդի բարօրության, որքան առանձին չինովնիկների կերակրելու «մասին»: Հավաքին արտասանված այս խոսքերն այնպիսի մեղադրանքներ են, որոնց համապատասխան հասցեատերերը, որոնք վերջին հաշվով ամենաբարձր օղակներն են, պետք է որ լրջորեն ընկալեն ու ըմբռնեն, բայց ոչ իրենց՝ նախակրած ձեւերով: Ոչ մեկին «իշխանություն, աթոռ պետք չէ, բայց մեզ համար մեկ չէ, թե ով է այդ աթոռին նստած», նշվեց ելույթներից մեկում: Ժողովրդի սոցիալական վիճակը բարձիթողի արած իշխանություններին ուղղվեցին նաեւ [illegible] ցեղասպանություն կազմակերպելու եւ մաֆիական կազմակերպությունների հետ սերտաճելու մեղադրանքներ: Սակայն ամենեւին էլ այն միտքը չզարգացվեց, թե իշխանության այսօրվա վերնախավի փոփոխությամբ դրությունը միանգամից կփոխվի: Համենայնդեպս, գոնե փոփոխման միտում պիտի զգացվի, որպեսզի ինչ-որ հույս լինի, որ ամեն քայլ չէ, որ տանում է դեպի անորոշություն ու վիճակի վատթարացում: Իսկ նման իրավիճակի կարգավորման միջոց առայժմ քիչ թե շատ ընկալվում է մարդասիրական օգնությունը, որի բաշխման հետ էլ, սակայն, ինչպես հավաքում նշվեց, ամեն ինչ մաքուր ու հարթ չէ: Այդ պատճառով էլ առաջարկվեց մարդասիրական օգնությունը բաշխել քարտերով, մի քայլ, որը կանանց հանրապետական խորհուրդը բազմիցս առաջարկել է վերեւներում:

Միաժամանակ, մի այլ ելույթ ունեցող մարդասիրական օգնությունը գնահատելով որպես համազգային մուրացկանության տանող միջոց, ավելի ռացիոնալ գտավ այդ համազգային մուրացկանությանը վերջ տալը, ձեռնամուխ լինելով ավելի հաստատ ու պահանջկոտ քայլերի: Իսկ այդպիսի քայլ դիտվեց նաեւ սոցիալական դաշինքը քաղաքականի վերածելը: «Պետք է սոցիալական խնդիրները լուծելու ուղիների որոնման գործին ներգրավել նաեւ քաղաքական բոլոր ուժերին», հայտարարվեց դահլիճում:

«Ամենամեծ ճշմարտությունը, որ բացահայտվել է, այն է, որ պետությունը խուսափում է սոցիալական պատասխանատվություն վերցնել սեփական ժողովրդի հանդեպ», եզրափակիչ խոսքում նշեց «Միաբանություն» անկախ արհմիության նախագահ, ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Սեյրան Ավագյանը:

Սոցիալական խնդիրը պետք է դառնա առաջնային պարտք պետության համար: Որովհետեւ այդ խնդիրն այսօր ստեղծել է այնպիսի իրավիճակ, երբ շատ երեւույթներ, որոնք միշտ դիտվել են որպես անբարոյական, այսօր հայտնվել են բարոյականի շրջանակներում, ահագնացող չափերի է հասել հայրենալքումը, արժեքների գնահատումը կորցրել է իմաստը, մուրացկանությունը դարձել է վաստակելու միջոց:

Այսօր ժողովուրդը պետք է մշտարթուն վիճակում, ուղիղ լարի վրա պահի կառավարությանը: Եւ դա առաջին հերթին իր կազմակերպությունների, մասնավորապես նաեւ արհմիությունների միջոցով, որոնք սակայն այսօր այնքան էլ ակտիվ չեն: «Մենք (արհմիությունները) պարտավոր ենք պարտադրել իշխանություններին կատարել իրենց սոցիալական պարտավորությունները», հայտարարեց պրն. Ավագյանը, եթե սոցիալական դաշինքն էլ չարժանանա ժողովրդի վստահությանը, սոցիալական պայթյունն անխուսափելի է»:

Երեկվա հավաքը դարձավ մի շղթայի առաջին օղակը, որը ձգվելու է, մինչեւ Գ.Խ.-ն սկսի իր աշխատանքները, որպեսզի կառավարությունում այն տրամադրությունը չստեղծվի, թե, ինչպես նշվեց հավաքում, «մենք հեռացել ենք ասպարեզից»:

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

Չորեքշաբթի օրը Գուդաուտա հասցրին Աբխազիայի ժողովրդական արտիստ, 78-ամյա Վլադիմիր Մասանի դիակը: Ինչպես Գուդաուտայում հայտնեցին լավատեղյակ աղբյուրները, Սուխումում նրան ավտոմատից գնդակահարել էին օգոստոսի 10-ին: Մասանի թաղումը նախատեսված էր հինգշաբթի օրը Գուդաուտայում: Մինչդեռ Աբխազիայի խորհրդարանի փոխնախագահ Ալբերտ Թոփոլյանը հայտնեց, որ Աբխազիայի հայ համայնքին հայտնի է դարձել Գուլրիփշի շրջանում համայնքի հայտնի հասարակական գործիչ Ռաֆիկ Քեսյանի ձերբակալության մասին: Թոփոլյանի խոսքերով, Քեսյանը քաղբանտարկյալ է, ուստի աբխազական կողմը պահանջում է անհապաղ վերադարձնել նրան:

ԻՖ

Բաքու

Ադրբեջանի եւ Իրանի փոխհարաբերությունների հուշագիր

Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւը չորեքշաբթի օրը Բաքվում հանդիպում ունեցավ Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթիի հետ: Հանդիպման ժամանակ Ադրբեջանի ղեկավարը հայտնեց նաեւ վերջին օրերին հանրապետության Ֆիզուլու եւ Ջեբրայիլի շրջանների վրա հայկական կազմավորումների լայնածավալ հարձակման մասին: Նրա խոսքերով, առանձին ուղղություններում հակառակորդը գործի է դրել մինչեւ 40 միավոր զրահատեխնիկա: Ալիեւը նշեց, որ իր տեղեկությունների համաձայն, այդ տանկերը կառավարում են վարձկանները, այդ թվում ռուսներ: Նա մտադրություն արտահայտեց հրավիրել Բաքվում հավատարմագրված օտարերկրյա դեսպաններին եւ այդ մասին հայտնել նրանց: Ադրբեջանի ղեկավարն ընդգծեց, որ իր երկիրը երբեք չի հրաժարվի ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման քաղաքական խաղաղ ուղուց: Հանդիպման արդյունքների հիման վրա կողմերն ստորագրեցին հուշագիր Իրանի եւ Ադրբեջանի փոխհարաբերությունների մասին: Այնուհետեւ կայացած համատեղ մամուլի ասուլիսում Ալիեւը նշեց, որ հուշագիրը հիմք է ստեղծում ադրբեջանա-իրանական փոխհարաբերություններն ավելի բարձր մակարդակի հասցնելու համար: Իրանի նախարարը հայտնեց, որ Իրանն ուժերի համեմատ օգնություն ցույց կտա Ադրբեջանին արդյունաբերական օբյեկտների կառուցման, ինչպես նաեւ ծովային նավթարդյունահանման, նավթամշակման, նավթաքիմիայի ոլորտներում:

ԻՖ

Իսա Ղամբարը անօրինական է համարում իր ձերբակալությունը

Ադրբեջանի Միլլի մեջլիսի նախկին նախագահ Իսա Ղամբարը հայտարարեց, որ իր ձերբակալությունն անօրինական է, քանի որ խորհրդարանը թույլատրել է իրեն միայն պատասխանատվության կանչել եւ ոչ թե ձերբակալել: Հուլիսի 16-ի խորհրդարանի նիստում Գյանջայի հուլիսյան ընդհարումների պատասխանատվության մեղադրանքով կալանավորված Իսա Ղամբարը ազատվել էր օգոստոսի 17-ին: Բաքվում չորեքշաբթի օրը կայացած մամուլի ասուլիսում նա անօրինական համարեց նաեւ Միլլի մեջլիսի պատգամավորներ, ազգային անվտանգության նախկին փոխնախարար Սուլխադդին Ախմեդովի, ներքին գործոց նախկին նախարար Իսքիար Շիրինովի եւ գլխավոր դատախազ Գաբիլ Մամեդովի ձերբակալությունները: Իսա Ղամբարը խորհրդարանին կոչ արեց կամ թույլատրել նրանց ձերբակալությունը, կամ էլ բոլորին ազատ արձակել: Իսա Ղամբարը հայտարարեց, որ ինքը կպայքարի նրանց ազատման համար: Խորհրդարանի նախկին նախագահը դատապարտեց Ադրբեջանի հարավում Մուղանի Թալիշյան Հանրապետություն հաստատելու Ալիքրամ Գումբեթովի գործողությունները:

ԻՖ

Ադրբեջանցիներն ամրապնդում են բանակը

Ադրբեջանում շարունակվում է թանկարժեք իրերի ինքնակամ հանձնումը պետությանը բանակին աջակցելու նպատակով: Օգոստոսի 17-ին դատախազության եւ ներքին գործերի նախարարության «Ազատլըք» պաշտոնաթերթում հրապարակվել է Ադրբեջանի քաղաքացիների կողմից հանձնված թանկարժեք իրերի ցուցակը: Ցուցակում գերակշռում են նիկոլայեւյան ոսկե տասը եւ հինգ ռուբլիանոցները, ինչպես նաեւ այն կանանց նշանի մատանիները, որոնց ամուսինները զոհվել են ռազմաճակատում:

Սնարկ-ՌԻԱ

Պարտքը կմարվի նավթամթերքով

Համաձայն Բաքվի ռադիոյի, վերսկսվել է Թուրքմենստանից Ադրբեջան գազի մատակարարումը: Օգոստոսի 6-ին գազի առաքումն ընդհատվել էր Ադրբեջանի 6,5 մլրդ ռուբլու պարտքի պատճառով: Ըստ ձեռք բերված համաձայնությունների, Ադրբեջանի պարտքը Թուրքմենստանին կմարվի նավթամթերքներով:

ԼՏ

digitised by A.R.A.R.@

Հարցում

«ԳՈ՞Հ ԵՔ ՍՏԱՑՎԱԾ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐԻՑ»

Կամ «Քննությունների ընթացքում նկատե՞լ եք արդյոք խախտումներ»

Ընդունելության քննությունների նախօրյակին Հայաստանի հեռուստատեսության եւ ռադիոյի հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման կենտրոնը անց էր կացրել «Դիմորդ-93» պայմանական վերնագիր ունեցող սոցիոլոգիական հետազոտությունը, որը նպատակ ուներ պատասխանելու «Ո՞վ ես դու, դիմորդ» հարցադրմանը: (Արդյունքները ներկայացվել են «Ազգ» թերթում): Կենտրոնն այս անգամ ՀՀ ԳԱ սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնի հետ համատեղ փորձեց հետեւել քննությունների ընթացքին: Հետազոտությունը կատարվել է օգոստոսի 8-13-ը Երեւանի բուհերի դիմորդների եւ նրանց ծնողների, ազգականների շրջանում (800 դիմորդ եւ նույնքան էլ ծնող եւ ազգական): Ստացված արդյունքները մեկնաբանում է Հայաստանի հեռուստատեսության եւ ռադիոյի հասարակական կարծիքի ուսումնասիրման կենտրոնի տնօրեն ՍԵՐԳԵՅ ԵՐԻՑՅԱՆԸ:

Երբ նախորդ՝ հետազոտության ընթացքում հիմնականում փորձել էինք պարզել «Դիմորդ-93-ի» դիմանկարը, կերպարը սոցիոլոգիայի օգնությամբ, ապա այս անգամ կարեւորել էինք դիմորդների, ծնողների ու ազգականների գնահատականները քննությունների ընթացքի վերաբերյալ:

Առաջին հերթին անհրաժեշտ էր պարզել ստացած գնահատականներից գոհունակության աստիճանը: Նկատենք, որ այս առումով գոհունակության աստիճանն ավելի բարձր է դիմորդների մեջ, քան նրանց հարազատների: Այսպես, առաջին քննությունից գոհ է դիմորդների 59,6 տոկոսը, իսկ նույն ցուցանիշը հարազատների մեջ կազմում է 55,6 տոկոս: Այս միտումը պահպանվում է նաեւ մյուս քննությունների դեպքում: Եզրակացությունը մեկն է. դիմորդը ավելի սթափ ու ճիշտ է գնահատում իր գիտելիքը, քան հարազատները:

Բնականաբար, այս միտումը պետք է դրսեւորվեր նաեւ գնահատականների օբյեկտիվության պարզաբանման դեպքում: Այստեղ էլ դիմորդների 54,5 տոկոսը (հարազատների՝ 52,1 տոկոսը) օբյեկտիվ է համարել ստացած գնահատականը:

Իսկ «Քննությունների ընթացքում նկատե՞լ եք արդյոք խախտումներ» հարցադրմանը «այո» է ասել դիմորդների 37 տոկոսը (ծնողները եւ ազգականները 24,9 տոկոս), «ոչ»՝ 60,1 տոկոսը (65,1 տոկոս): Այս դեպքում ավելի խստապահանջ են հարազատները:

Իսկ այժմ փորձենք նկատել, թե ինչ բնույթի խախտումներ են նկատել հարցման մասնակիցները: Այդ դեպքում գրեթե համընկնում են դիմորդների եւ ծնողների կարծիքները: Նշենք հիմնական պատասխանները. «Քննության ժամանակ կողմնակի մարդիկ էին մտնում լսարան»՝ 18,1 տոկոս (18,7 տոկոս ծնողներ եւ ազգականներ)», «Քննական հանձնաժողովի անդամները մոտենում, օգնում էին որոշ դիմորդների»՝ 40,9 տոկոս (39,4 տոկոս), «Որոշ դիմորդներ նախօրոք գիտեին, թե ի՞նչ քննական հարցերի պետք է պատասխանեն իրենք»՝ 14 տոկոս (19,1 տոկոս), «Քննության ժամանակ դիմորդները հավասար պայմաններում չէին գտնվում կազմակերպիչների եւ քննական հանձնաժողովի մեղքով»՝ 11,9 տոկոս (11,8):

Այլ խախտումներ (օգտագործում էին ծածկագրեր, թելադրությունը կարդացվում էր ոչ հասկանալի, կարծես թե նախօրոք գիտեին գնահատականները) նկատել են դիմորդների 15,1 տոկոսը եւ ծնող-ազգականների 11 տոկոսը:

Մեկ այլ հարցադրում, որը կարեւոր նշանակություն կարող է ունենալ հաջորդ տարվա քննությունները կազմակերպելու առումով:

Հարցադրումն այսպիսին էր. «Ինչպե՞ս էին կազմակերպված ընդունելության քննությունները»: Դիմորդների 52 տոկոսը (հարազատների 47,6 տոկոսը) դժգոհություն է հայտնել բողոքարկման կարգի դեմ: Դժգոհության հաջորդ ալիքը վերաբերում է քննությունների, դիմորդների թվի, մրցույթի, «անցողիկ» բալի մասին տեղեկատվության պակասին: Այս առիթով դժգոհել է դիմորդների 34,5 տոկոսը, հարազատների 30 տոկոսը:

Այսօր շատ են խոսում այն մասին, թե բուհը պե՞տք է կազմակերպի ընդունելության քննությունները, թե պետք է գործի այսօրվա կենտրոնացված համակարգը: Այստեղ կարծիքները բաժանվել են: Կենտրոնացված ընդունելության քննությունների կողմ են արտահայտվել դիմորդների 54,8 տոկոսը, հարազատների՝ 45,2 տոկոսը: Իհարկե, քիչ չեն նաեւ բուհերի կողմնակիցները, համապատասխանաբար 26,6 տոկոս եւ 32,0 տոկոս: Նշվել են նաեւ այլ տարբերակներ:

Հարցման ընթացքում ստացվել են նաեւ այլ պատասխաններ. հարազատների 43,9 տոկոսը ողջունում է քննություններին ծնողների ներկայացուցիչների մասնակցությունը:

Դիմորդների 4,2 տոկոսը դպրոցում ստացած գիտելիքները լիովին բավարար է համարել բուհ ընդունվելու համար, 35,7 տոկոսը մասամբ է բավարար համարել: Բոլորովին բավարար չի համարել դպրոցի տարիներին ստացած գիտելիքները հետազոտության մասնակիցների 55,8 տոկոսը, դժվարացել է որեւէ պատասխան տալ 4,2 տոկոսը: Եւ պատահական չէ, որ նույն հարցման մասնակիցների 88,5 տոկոսը լրացուցիչ պարապել է դասատույցի մոտ բուհ ընդունվելու համար:

Իսկ այժմ որոշ տեղեկություններ մեր հարցման մասնակիցների մասին:

61,6 տոկոսն առաջին անգամ է բուհ դիմում, 27,2 տոկոսը՝ 2-րդ անգամ, 3-4 եւ ավելի անգամ բախտը փորձել է հարցման մասնակիցների 5,2 տոկոսը:

47,2 տոկոսը տղաներ են, 52,8 տոկոսը՝ իգական սեռի ներկայացուցիչներ:

Ինչպես եւ պետք էր սպասել, 94,6 տոկոսը 17-20 տարեկաններ են:

Ովքե՞ր են դիմորդների ծնողները: Բանվորներ են 12,6-ը, ծառայողներ (նաեւ զինվորականներ)՝ 41 տոկոսը, մտավորականներ՝ 13,6 տոկոսը, կոոպերատորներ, գործարար մարդիկ՝ 13,5 տոկոսը, թոշակառուներ եւ տնային տնտեսուհիներ՝ 9,4 տոկոսը, չաշխատողներ, գործազուրկներ՝ 9,9 տոկոսը:

Հարցման մասնակիցների 52,8 տոկոսը Երեւանում է բնակվում, 26,6 տոկոսը՝ այլ քաղաքներում, 14,3 տոկոսը՝ ավաններում, 6,3 տոկոսը՝ գյուղերում:

Այս եւ նման արդյունքներին, ինչպես նաեւ ընդունելության քննությունների հետ կապված այլ հարցերին ավելի մանրամասն կարող եք ծանոթանալ «Կարծիք» հաղորդաշարի հերթական թողարկման ժամանակ, որ եթեր կտրվի այսօր, օգոստոսի 20-ին, Հայաստանի հեռուստատեսության 1-ին ծրագրով, իսկ օգոստոսի 22-ին, կիրակի օրը՝ Հայաստանի հեռուստատեսության 2-րդ ծրագրով, 22-անց 05 րոպեին:

Պետություն

Կիրարկել լեզվի մասին օրենքը

«Մաշտոց» միավորումը հանդես է եկել ՀՀ նախագահին, ԳԽ նախագահին, վարչապետին, ԳԽ գիտության եւ կրթության, լեզվի եւ մշակույթի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Ղազարյանին ուղղված հայտարարությամբ, որում մասնավորապես նշվում է, թե «ՀՀ Գերագույն խորհրդի ընդունած «Լեզվի մասին» ՀՀ օրենքը Հանրապետության նախագահը ստորագրել է 1993 թ. ապրիլի 17-ին, եւ այդ օրվանից օրենքը իբր մտել էր ուժի մեջ: Իրականում օրենքը չի գործում: Հիմնական պատճառն այն է, որ օրենքի «Կիրարկման կարգով» նախատեսված՝ ՀՀ կառավարությանն առընթեր լեզվի պետական տեսչությունը չի ստեղծվել: Ըստ «Կիրարկման կարգի», 1 ամսվա ընթացքում պետք է նշանակվեր տեսչության պետ, հաստատվեին տեսչության կանոնադրությունն ու գործունեության ծրագիրը, եւ տեսչությունը պիտի սկսեր գործել:

Օրենքի ստորագրման օրից անցել է շուրջ 4 ամիս, եւ դեռեւս ոչինչ չի արված: Հայաստանի շատ հիմնարկներում տակավին շարունակվում է օտարալեզու գործավարությունը, բարձր պաշտոններ են վարում կամ բարձր պաշտոնների են նշանակվում մարդիկ, որոնք հայերենին չեն տիրապետում, երկրում բացվում են ու գործում օտարալեզու ուսումնական հաստատություններ եւ այլն:

Ակնհայտ է, որ սա իրավասու մարմինների անգործության արդյունք է: Սա պաշտոնական արհամարհանք է հայոց պետական լեզվի նկատմամբ:

«Մաշտոց» միավորումը, որ երկարատեւ պայքար է մղել հանուն Հայաստանում մեր մայրենիի եւ հայկական կրթության, հարյուր հազարավոր հայերի անունից վրդովմունք ու բողոք է հայտնում հայոց լեզվի նկատմամբ ցուցաբերվող այդ արհամարհանքի առնչությամբ»:

Միաժամանակ միավորումը պահանջում է «լեզվի պետական տեսչության պետ եւ աշխատակիցներ նշանակել «Լեզվի մասին» օրենքը գործնականում կիրարկելու պատրաստ եւ ընդունակ անձանց, ովքեր տեսչությունը կդիտեն ոչ թե իրենց պաշտոնական դիրք ունենալու հնարավորություն, այլ իրենց միջոց՝ հետեւողականորեն եւ պետականորեն պաշտպանելու հայոց լեզվի շահերը»: «Ազգ»

Երեւան

Հակահամաճարակային դայքարը թափ է առնում

Երեւանի քաղաքային արտակարգ հակահամաճարակային հանձնաժողովը օգոստոսի 19-ին կայացած նիստում լսելով եւ հիմք ընդունելով Երեւանի գլխավոր պետական սանիտարական բժիշկ Յուրի Օհանյանի զեկուցումը Հայաստանի հարեւան երկրներում (Ռուսաստան, Միջին Ասիա, Ուկրաինա) խոլերայի հիվանդության դեպքերի արձանագրման, այս տարվա հուլիսի 30-ին Երեւանի Էրեբունու շրջանի Շահումյանի ջրանցքում խոլերայի ոչ հիվանդածին բացիլներ հայտնաբերելու մասին եւ նպատակ ունենալով կանխարգելել խոլերայի ներթափանցումը եւ տարածումը Երեւան քաղաքում, ընդունել է համապատասխան որոշում:

Հանձնարարականներ են տրված Երքաղխորհրդի ջրմուղ-կոյուղու արտադրական վարչությանը, կոմունալ ձեռնարկությունների արտադրական գլխավոր վարչությանը, առողջապահության, կրթության, կանաչապատման, առեւտրի վարչություններին, մասնավորապես շուկաների վարչությանը հանձնարարվում է շուկաներում եւ նրանց հարող տարածքներում պահպանել համապատասխան սանիտարական վիճակ, ապահովել մթերքների վաճառքի համար անհրաժեշտ հիգիենիկ պայմաններ, իսկ Երեւանի ներքին գործերի վարչությանը՝ կտրականապես արգելել Երեւանի դեկորատիվ ջրավազաններում եւ բաց ջրամբարներում բնակչության լողը, գործնական միջոցներ ձեռնարկել ավտոմայրուղիներում եւ փողոցներում շուտ փչացող սննդամթերքների վաճառքն արգելելու ուղղությամբ, արգելել Երեւանի շուկաների տարածքում սննդամթերքի վաճառքը, հատուկ ուշադրություն դարձնելով թիվ 2 շուկայի տարածքի սանիտարական վիճակի վրա:

Երեւան քաղաքի շրջխորհուրդների գործկոմների նախագահներին հանձնարարվել է ապահովել կենցաղային եւ արտադրական թափոնների ժամանակին հավաքումը: Երեւանի գլխավոր պետական սանիտարական բժիշկ Յուրի Օհանյանը հանձնարարական է ստացել ուժեղացնել սանիտարական հսկողությունը ձեռնարկությունների, ինչպես նաեւ տարածքների սանմաքրման նկատմամբ, սանիտարական նորմերի խախտումների դեպքում կիրառելով ամենախիստ վարչական տույժեր, ընդհուպ մինչեւ օբյեկտների գործունեության դադարեցումը:

Ելնելով ստեղծված իրավիճակից, սանիտարահամաճարակային միջոցառումները ժամանակին եւ որակով իրականացնելու համար Երքաղխորհրդի գործկոմի նախագահի տեղակալ Վարդան Վարդապետյանին հանձնարարվել է քաղաքի սանիտարական ծառայությանը օրական հատկացնել 150 լ բենզին:

Երքաղխորհրդի գործկոմի նշված վարչությունների պետերը, շրջկոմների նախագահները ամեն օր մինչեւ ժամը 10-ը պետք է արտակարգ հակահամաճարակային հանձնաժողովի նախագահ, Երքաղխորհրդի գործկոմի նախագահ Վահագն Խաչատրյանին ներկայացնեն տեղեկություն սույն որոշման կատարողականի վերաբերյալ: Որոշման կատարողականի հսկողությունը դրվել է Երքաղխորհրդի գործկոմի նախագահի առաջին տեղակալ Յուրի Բախշյանի եւ Երեւանի գլխավոր պետական սանիտարական բժիշկ Յուրի Օհանյանի վրա: «Ազգ»

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

1994-1995 թթ. նախատեսվող կատարողական արվեստի միջազգային մրցանակաբաշխության ծրագրերում ընդգրկվելու, ինչպես եւ հայ երաժշտության մեջ թավջութակի համար ժամանակակից գրականությունը հարստացնելու նպատակով, ամերիկյան «Հոկարտց» ընկերությունը եւ Հայաստանի կոմպոզիտորների միությունը հայտարարում են թավջութակի համար սոնատի ստեղծման մրցույթ:

Թավջութակի համար սոնատները պիտի լինեն չհրատարակված, չկատարված, որեւէ կազմակերպության կամ մասնավոր անձի կողմից չպատվիրված եւ ծնոտ չբերված:

Մինչեւ 15 րոպե տեւողությամբ սոնատներում պարտադիր է հայկական ազգային երաժշտության նմուշների օգտագործումը, ինչպես եւ ժանրային հատուկ պահանջներ, որոնք ենթադրում են թավջութակահարի տեխնիկական բազմաթիվ հնարավորությունների լիակատար բացահայտումը:

Մրցույթի կազմակերպիչները տրամադրում են 700 հազար ռուբլի ընդհանուր խրախուսական գումար, ինչպես նաեւ այլ տիպի պարգեւներ, թողնելով դրանք ժյուրիի հայեցողությանը:

Հայտերը խնդրում ենք ներկայացնել մինչեւ հոկտեմբերի 10-ը, նշելով կատարողի անունը:

Ստեղծագործությունները ընդունվում են մինչեւ ս.թ. հոկտեմբերի 25-ը:

Մրցույթ-համերգը նախատեսվում է անցկացնել ս.թ. նոյեմբերի 10-15-ը Հայաստանի կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միության տան դահլիճում:

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել, խնդրում ենք, կազմկոմիտեին

524292 եւ 462330

հեռախոսահամարներով

Գորիս

Հարժիսի ձեռնարկությունը հակառակ ամեն ինչի՝ ամուր է

Հարժիսում է գտնվում պահածոների գործարանն իր փոքրիկ կոլեկտիվով՝ 135 հոգի: Գյուղական բնակչության համար այս թիվը փոքր չէ, մանավանդ, որ Հարժիսը Գորիսի շրջանի սահմանամերձ գյուղերից է, եւ յուրաքանչյուր երիտասարդ ընտանիքի գյուղին ամրացնելը կատարվում է գործարանի միջոցով: «Գործարանի գոյությունն է պատճառը, որ գյուղում «փախեփախ» չկա, հարժիսցիների խոսքն է: Գյուղացուն էլ ինչ է պետք. ամսական 10 հազար ռուբլի աշխատավարձ, սննդամթերք էլ քիչ թե շատ կա, տնօրենը հայթայթում, ապահովում է աշխատողներին, անասուն, հող էլ ունենք, պահում ենք, լավ ենք ապրում... Էլ մեր ջահելները ինչո՞ւ քաղաք փախչեն... Քաղաքցու բախտը բերանում չորացել է, հինը թող փախչի, մեզ մոտ գա»:

Գործարանը դժվարին պայմաններում միշտ էլ աշխատել է, չի կորցրել ոիթմը: «Տնտեսական նման իրավիճակում գործարանի տնօրենը պետք է վազվզողի մեջ լինի, ասում է տնօրեն Սեյրան Խաչատրյանը: Անցել են այն օրերը, երբ ծառից խնձոր էր ընկնում մեր առաջ, հիմա մինչեւ ծառը չբարձրանաս, միրգ չես ճաշակի»: Նման խոսքերից հետո արդեն զարմանալի չէր, թե նա ինչպես է կարողացել շրջափակման այս պայմաններում ձեռք բերել 200 տոննա մազութ, հազարավոր ապակյա տարաներ Բրյանսկից, շաքարավազ... Հիմա էլ պետք է Բաքումից բերի 138 տոննա շաքարավազ:

Գործարանում օրական օգտագործվում է 2 տոննա միրգ, հատապտուղ, բանջարեղեն: Գյուղական այս ձեռնարկությունը տարվա ...՞ց թողարկում է 2 միլիոն պայմանական տուփ պահածո: Գործարանը իր արտադրանքով օգնում է Ղարաբաղին, Գորիսի զինվորական միավորումներին, սպասարկում է շրջանի բոլոր մանկապարտեզներին: Անցած դժվարին տարում ունեցել է 450 հազար ռուբլու շահույթ: Իմ այն մտահոգությունը, թե այս տարի շրջանի պտղատու այգիները մեծապես տուժել են քնությունից, տնօրենը արագորեն ընդհատում է. «Թույլ չենք տա, որ դա անդրադառնա գործարանի աշխատանքի վրա: Բնությունը միշտ էլ քմահաճ է եղել ձեռքերը վեր պարզած սպասողների համար, գործ անող, պրպտող մարդու առջեւ նա անզոր է: Խնձորը քի՞չ է, մասուր, ուրց շատ կփակենք, տանձ չկա՞, կփոխարինենք դդումով: Այս օրերին մեր գյուղի բնակիչները հանդ ու քոլից էլ դեղաբույս ու միրգ են բերում: Ես էլ նրանց կարիքների համար շաքարավազ եմ տալիս: Թե հնար լիներ Բրյանսկից ջուր հասցնել գործարան... այդ էլ կանեինք»: Տնօրենի խոսքերի իմաստը հասկացա դրսում. գործարանում չէր լուծվում ջրի հարցը...

ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գորիս

digitised by A.R.A.R.@

Հարց

Ի հեճուկս էներգիայի պահպանման օրենքի

Էներգիան չի վերանում, չի վերջանում, փոխակերպվում է այլ տեսակի. այս ընդհանրական օրենքը կարկամել, հենց իր գոյությունից ամաչում է Հայաստանում: Որքան նյարդային էներգիա է զուր վատնվում եւ որքան էլեկտրաէներգիա է զուր վատնվում, լավագույն դեպքում ոչնչի չփոխակերպվելով, իսկ ընդհանուր առմամբ՝ հոգեւոր դժոխք սնող էներգիայի փոխարկվելով:

Էներգետիկ ճգնաժամ է հանրապետությունում, եւ իշխանությունները արդարանալու տեղ միշտ ունեն հոսանքի սակավության եւ մատակարարման անկանոնությունների համար՝ մենք կախման մեջ ենք հարեւանների քմահաճույքից, պարտքերից, թշնամանքից, գազատարը տեղ-տեղ պայթեցնում են...

Բայց ոչ մի կախում չի կարող արդարացնել հոսանքի բաշխման այն անկազմակերպ, անկանոն, անհամաչափ եղանակը, որ տիրում է այժմ մասնավորապես Երեւանում:

Սովորական, ոչ վթարային օրերին էլ բնակիչների մեծամասնությունը չգիտե, թե երբ կգա ու կգնա հոսանքը, թեեւ բոլորը գիտեն, որ կան օրական 2 ժամ եւ 12 ժամ հոսանք ունեցող շրջաններ: Դեռ մի կողմ հոգեւոր ճնշվածության, անտեսվածության դառն զգացումը, որ մարդ շարունակ կրում է իր մեջ անեծքի նման՝ դիմացի որեւէ շենք միշտ լույս ունի: Իսկ որքան նյարդային էներգիա է վատնում բնակիչը, որը չգիտե, թե երբ հոսանք կլինի, հայտնվելուց հետո էլ՝ որքա՞ն կտեւի, ինչ կարող է հասցնել հոսանք պահանջող անհամար տնային գործերից: Սա արդեն կենցաղային հարց չէ, այլ ազգի առողջության կործանման: Բոլորը գիտեն, որ նյարդային բջիջները, ի տարբերություն մյուս հյուսվածքաբջիջների, չեն վերականգնվում: Հոսանքի սպասելիս տարտամ անորոշության մեջ տառապող հոսանքի հայտնվելուն պես մի քանի գերլարված, ուժասպառ-քանդող ժամ է անցկացնում, ապա կյանքը կրկին կանգ է առնում՝ մոմի բարակ կրակին գամելով դատարկ հայացքը: Սա է սովորական պատկերը: Ինչ նորմալ կյանքի մասին կարող է խոսք լինել, երբ մարդն ի վիճակի չէ իր օրը կազմակերպել, երբ ողջ գործունեությունը կախված է հոսանքի բաշխման անհեթեթությունից: Այսպես նաեւ աշխատավայրում. գրաֆիկը միշտ մոտավոր է, անորոշ: Կար հոսանք ու չկա հոսանք: Գուցե կլինի կես ժամից, գուցե՝ վաղը:

Եվ միաժամանակ որքան հոսանք է վատնվում այս էներգետիկ ճգնաժամին: Ցերեկներով անկապ վառվող լույսերը՝ մուտքերում, բնակարաններում, հիմնարկներում, փողոցային միայնակ լապտեր, տանը կամ հիմնարկում մոռացված-վառ թողնված լամպեր, գիշերվա շենքերի ամայի մուտքերը, հիմնարկների դատարկ միջանցքներն ու աշխատասենյակները լուսավորող լամպերը: Եվ անիմաստ է անհաս մարդկանց մեղադրելը, անհաս մարդկանց խնայողության կոչելը: Գործը պետք է վերեւից կազմակերպված-մտածված լինի:

Բայց պատասխանատու մարմինները միշտ ինքնարդարացման ճանք են գտնում՝ վառելիք չունենք, հոսանք չունենք, մեզ ազգովին քամուն տվող ու կորցրածի վրա զուր ողբացող դարձնելով: Մենք ոչ թե հոսանք չունենք, այլ հոսանքի բաշխման ձեւ չունենք: Վերջապես մենք առաջին երկիրը չենք այս հին աշխարհում, որն ավելի լավ վիճակից ժամանակավորապես ավելի վատ վիճակում է հայտնվում ու ստիպված է գոտի ձգել: Ետպատերազմյան Ճապոնիայում, օրինակ, նույնպես գործում էին հովհարային անջատումներ: Բայց կանոնավոր, կազմակերպված, համաչափ ու արդար: Գրաֆիկը, մասնավորապես 1950 թ. ձմռանն այսպիսին էր. բնակչությանը հոսանք տրվում էր օրը երկու անգամ՝ երկու ժամ առավոտյան (ժս 6–8) եւ հինգ-վեց ժամ երեկոյան (5-ից կամ 6-ից մինչեւ կեսգիշեր): Ցերեկային մյուս ժամերին եւ գիշերը հոսանք մատակարարվում էր միայն կենսական նշանակություն ունեցող օբյեկտներին՝ հիվանդանոցներ, արդյունաբերություն եւ այլն: Շաբաթ օրերի գրաֆիկը գրեթե նույնն էր, իսկ կիրակի, չաշխատող արդյունաբերական ձեռնարկությունների հաշվին բնակչությանը մի երկու ժամ ավելի հոսանք էր տրվում:

Ինչպիսի հստակություն եւ պարզություն: Նախ, մարդիկ անորոշության մեջ չէին խարխափում՝ հոսանք ունեին աշխատանքի գնալուց առաջ եւ վերադառնալուց հետո: Ապա, մարդիկ կարիք չունեին աշխատանքից փախչելու՝ տանն ինչ-որ գործ հասցնելու համար: Երրորդ, մարդիկ աշխատանք ունեին՝ արդյունաբերությունը գործում էր: Չորրորդ, մթնելուց հետո մարդիկ ստիպված չէին մթան մեջ նստել, որն ըստ հոգեբանների դիտարկումների, կործանարար ազդեցություն ունի մարդու հոգեկանի վրա եւ խթանում է հոգեկան հիվանդությունների աճը: Հինգերորդ, կար փորձանքի ժամին բոլորի հավասարության ու արդարության գիտակցություն, որ նպաստում էր աշխատանքային տրամադրության, առողջ կենցաղի մթնոլորտին՝ անկախ էներգետիկ ճգնաժամից: Վեցերորդ՝ նվազագույնի էր հասցված էլեկտրականության վատնումը. կեսգիշերից հետո ոչ մի մուտք ու ամայի սենյակ չէին լուսավորվում, իսկ աշխատանքի ընթացքում մարդը կարող էր մոռանալ ու չերջել անջատիչը՝ լույս, միեւնույն է, չկար: Եվ յոթերորդ, հոսանքի անկանոնության պատճառով արդյունաբերական պարապուրդը բացառված էր. գործարաններն աշխատանքային ժամերին, իսկ անընդհատ արտադրությունները միշտ, հոսանք ունեին:

Արդյունքն աչքի առաջ է: Ետպատերազմական բզկտված Ճապոնիան այժմ աշխարհի առաջատար երկրներից մեկն է, առաջատարների մեջ ամենաարագ զարգացողը:

Ինչ է մեզ տալիս հոսանքի բաշխման առկա եղանակը, որն ավանդաբար հովհարային է կոչվում, սակայն այժմ հողմացույցի ձեւ ունի: Անկազմակերպվածություն աշխատանքում եւ տանը, նյարդային գերլարում եւ հոգեւոր անլիարժեքություն, սոցիալական արհամարհանքի գիտակցություն, ծայրահեղ դժգոհություն վերեւներից, դժգոհելու ու բողոքելու մոլուցք, անհավասարություն ու հուսալքում, եւ վերջապես՝ հարցն ինքնուրույն լուծելու ձգտում (կաշառք ու սպառնալիք էլցանցին, սեփական մարտկոց եւ գողություն տրոլեյբուսագծերից. էլի բազում եղանակներ կան հոսանք ձեռք բերելու, եւ դեռ նորերն էլ կհայտնագործվեն ձմռանը, քանի որ պաշտոնական եղանակն անբավարար է ու անհուսալի): Հոսանքի բաշխման այժմ գործող եղանակը մեզ տալիս է նաեւ եղածը վատնելու ու կորցրածը ողբալու ունակություն, տալիս է մթան մեջ մենակ խավարածին մտքեր որոճալու ունակություն, որ մտքերի ամենավտանգավոր տեսակն է սերում:

Կարիքը ծնում է կաշառակերություն ու անարդարություն, կարիքը հնարամտության մայրն է նաեւ, կարիքը ծնում է գողություն ու հեղափոխություն, սպանություն ու ինքնասպանություն: Ի հեճուկս էներգիայի պահպանման օրենքի վատնելով մեր ունեցած քիչ հոսանքի բաշխման այս եղանակը՝ մենք դանդաղ, բայց համառորեն դեպի ինքնասպանություն ենք շարժվում, մարդկանց հոգիներում մաղձ կուտակելով, որ պիտի մարդկանց գլուխների վրա շուռ գա:

Գազատարն ու վառելիքի պակասն ի՞նչ կապ ունեն. մի քանի օր առաջ էր հերթական պայթեցումը, երեկոյան քաղաքում հատուկենտ լույսեր կային: Հիմա կրկին Աջափնյակի ու Դավիթաշենի խավար բարձունքներից երեւում են լույսերի մեջ լողացող Կոմիտասը, Զեյթունը, կենտրոնը, սովորականի պես չեն երեւում մթան մեջ կորած, դեմք ու անուն կորցրած ծայրամասերը:

Մինչդեռ քաղաքական, սոցիալական ու հոգեբանական առումով դրական լուծումը շատ պարզ է. հոսանքի մատակարարումը պետք է լինի կանոնավոր եւ համաչափ, ցերեկն՝ աշխատողին, երեկոյան՝ բնակչին:

ԳԱՅԱՆԵ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ռեպլիկ

Պարոն Պ. Սնապյանը դժգոհ է...

Մամուլից տեղեկանում ենք, որ սփյուռքի մեծարգո գրագետ պրն. Պողոս Սնապյանը դժգոհել է Չարենցից ու Իսահակյանից՝ Ստալինին բանաստեղծություն ձոնելու համար: Անշուշտ, պրն. Սնապյանին հասկանալ պետք է: Նա ստալինական էնկավեդեն իր գեղեցիկ հեռվից մի փոքր այլ լույսով է պատկերացնում: Դիցուք, մտածում է նա, Չարենցի փոխարեն ինքն է հայտնվում այնտեղ, էնկավեդեում: Եւ մտքում դիմանում է մի այսպիսի ծրագիր: Սա արտոքինություն է, խորտակարար կտրոար ինքը, մարդու իրավանց ոտնահարում... Եւ ձեզ ցույց կտամ ինչ ասել է բանաստեղ մարդու կամքը... Գուցե նաեւ չհավատք բերեր ու տորոպկար կարգ մը ծանր խոսքեր՝ էջի քուակ էեր, եւ ձեզ ցույց կտամ ինչ ասել է ազատ խորհրդային խղճահարության իրավանց ոտնահարումը: Այսօր եթե ինձ մոտ՝ ճնշական մեկուսարան կհրավիրեք լրագրողներին, մանր առուլիս կտամ, կտեսնեք, այո՛, կտեսնեք, որ ինքնանից ներողություն խնդրի, հրապարակավ, մեր Սուրդուսին կամ անձամբ ինքը՝ Լավրենտի Բերիան... Ինչ ասել կուզի, որ նման պահվածքը ոգեշնչող ազդեցություն պիտի գործի են կավեդեականների վրա, եւ սրանք հազար ներողություններով պրն. Սնապյանին պիտի ուղեկցեն տուն, խոնարհում անեն ու չխեն այլից: Այսանից հետո մեզ մնում է պրն. Սնապյանին վայրէջքի հրավիրել խորհրդային իրականության գետնի վրա եւ խնդրել, որ պատկերացնի, թե իրեն, միանգամայն անմեղ մարդուն, բերման են ենթարկում էնկավեդե, տղա մարդու ցավոտ տեղերը առնում են մամլիչի տակ (հատուկ դրա համար ստեղծված) ու հեշտիեշտե ուժեղացնում են ճնշումը: Եւ ինչքան շատ են սեղմում, այնքան գոհացուցիչ է տեսնվում արդյունքը: Այսպես, թե խնդիր էր դրված ապացուցել մեղադրյալի ֆրանսիական գործակալ լինելը, շնորհիվ այս մեթոդի ամբաստանյալն անկեղծ խոստովանությամբ հաստատում է, որ ինքը նաեւ անգլիական, ամերիկյան, ճապոնական, նաեւ թուրքական գործակալ է:

Իրերի նման ընթացքի դեմքում հարկ կա՞ կասկածել, որ կտտանքների պաս ժամերին ամբաստանյալի Սուսան կիղանար մեծ Ստալինին նվիրված գոռերիկ ձոների մի շարք, որն այսօր նախկին խորհրդային քաղաքացիներս ընթերցումով կընկերցեինք:

ԹԵՎՈՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Սփյուռք

Իրավաբան Թաշճյանը խոսում է Ներգաղթի մասին

Հուլիսի 29-ին Գլենդեյլի «Head Start» գաղութային կենտրոնում Ներգաղթի օրենքների մասնագետ Հակոբ Ռիչարդ Թաշճյանը հանդես եկավ դասախոսությամբ, որ մասն է կազմում «Հայ փաստաբանների ընկերակցության» (Armenian Bar Association) նախաձեռնած «Ծանոթացիր քո իրավունքներին» դասախոսությունների շարքի: Վերջինս 1991-ին ձեռնարկել են փաստաբաններ Սարո Քերիմյանը եւ Չավեն Սինանյանը: Նպատակն է ազգային փոքր խմբերին ծանոթացնել Ներգաղթի խնդիրների հետ, ներկայացնել նրանց քաղաքացիություն ստանալու, աշխատանք գտնելու եւ համաքննույթ մյուս օրենքները: Թաշճյանը, լինելով երիտասարդ տարիքին, արդեն 10 տարվա փաստաբան է եւ անդամ է նաեւ «Ամերիկյան փաստաբանների ընկերակցության»:

Եզակի ցուցահանդես

Սերի «Սամվել Սուրադյան» վարժարանի տարեկան դաշտահանդեսի առիթով եւ Հալեպի Մխիթարյան վարժարանի տեսուչ Հարությունն վրդ. Պզտիկյանի առաջարկով Փարիզ էր հրավիրվել նույն վարժարանի 15 տարվա արվեստի ուսուցչուհի Հասմիկ Գույումճյանը՝ ցուցադրելու իր շուրջ 50 կտոր ձեռագործ աշխատանքները: Խառնվածքով արվեստագետ այս օրիորդի ձեռքի տակ ամեն նյութ գեղարվեստական ձեւ է ստանում, վերածվում արվեստի փոքրիկ գլուխգործոցի: «Յառաջ»-ի վկայությամբ, այցելուները «ափ ի բերան մնացին՝ գտնելով այնպիսի զանազանել ստեղծագործություններում առջեւ, որ իրենց իսկ վկայությամբ հանելի անակնկալ մը եղած էր»: Արվեստագետուհին ցուցադրել է սեղանի եւ բարձերի համար ասեղնագործված սփռոցներ ու ծածկոցներ, ծաղկազարդ եւ թռչնազարդ հարիճաղկազարդ եւ թռչնազարդ հարթ ցուցանմուշներ պակլեյա խորքի վրա: Ցուցահանդեսի կազմակերպությամբ Սոնետ կառավարչի օգնող մեկուկեսժամյա հաղորդում է սփռել եթերում:

«Ազգ»

Հայաստան

Ստեղծվում է սոցիալական ապահովության նոր համակարգ

Գեթ չէ մեր հանրապետության բնակչության գերակշիռ մասի վիճակը՝ բազմաթիվ անգամ ընկել է ժողովրդի կենսամակարդակը: Նման պայմաններում առանձնակի դժվարությունների մեջ են ընկնում սոցիալապես առավել անապահով խավերը՝ միայնակ ու անօգնական ծերերն ու հաշմանդամները, անչափահաս երեխաներ ունեցող բազմազավակ, միայն կենսաթոշակառուներից բաղկացած ընտանիքները եւ ուրիշ շատ այլ անձինք:

Նրանց օգնություն եւ աջակցություն ցույց տալու կոչված գործկոմների սոցապ բաժինները, որոնք նկամուտների պարբերաբար ինդեքսավորման հետեւանքով վերջին մեկ ու կես տարում հիմնականում ծանրաբեռնված են կենսաթոշակների վերահաշվարկումներով, այլեւս ի վիճակի չեն կատարելու սոցիալական ապահովության հետ կապված մյուս պարտականությունները:

Ստեղծված դրությունից ելք էր պետք գտնել, եւ այն գտնվեց ի դեմս երկակի ենթակայության տեղական ինքնակառավարման եւ աշխատանքի ու սոցիալական ապահովության նախարարության ենթակայության տակ գտնվող սոցիալական ծառայության մարմինների, որոնք բացի կենսաթոշակների նշանակումներից ու վճարումներից, զբաղվելու են սոցիալական մնացած բոլոր հարցերով:

Ինչպես մեր զրույցի ընթացքում նշեց այս գործի նախաձեռնության հեղինակ, սոցապնախարար Ասոտ Եսայանը, արդեն ՀՀ կառավարության հավանությանն արժանացած այս համակարգի վրա դրվող խնդիրները ուղակապես տարբերվում են տեսության կողմից մատուցվող, մինչ այդ եղած ծառայություններից: Շուկայական հարաբերություններին անցնելու հանգամանքով պայմանավորված եւ, ըստ էության, սոցիալական ապահովության նոր մոդելի հիմքերը դնող մարմինների միջոցով կիրականացվեն տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային բնույթի այնպիսի համալիր միջոցառումներ, ինչպիսիք են շրջանի (քաղաքի) տարածքի համար սոցիալական քաղաքականության մշակումը, առավել անապահով ընտանիքներին ընտանեկան (սոցիալական) նպաստի նշանակումը, անվճար ճաշարանների, իսկ անհրաժեշտության դեպքում բնամթերքների հատկացման կազմակերպումը, բարեգործական առեւտրի կետերի (անվճար կամ մատչելի գներով) ստեղծումը, թափառաշրջիկության եւ մուրացկանության դեմ պայքարը, միայնակ, անօգնական անձանց մահվան դեպքում նրանց հուղարկավորության կազմակերպումը, մարդասիրական աջակցության կարիք ունեցողների ցուցակների ճշտումն ու ստացված օգնության բաշխումը եւ այլն: Բացի այդ, ծառայության դիմաց մարդիկ կստանան տեղեկատվական եւ իրավաբանական անհրաժեշտ լրատվություն եւ պարզաբանումներ, ինչպես նաեւ հրատապ հոգեբանական օգնություն եւ տեղական պայմաններով թելադրված շատ ուրիշ միջոցառումներ ու ծառայություններ: Հասկապես վերջին հանգամանքները պրն. Ա. Եսայանը անվանեց այն ցանկալի հանգրվանը, որին պետք է ձգտեն հասնել սոցիալական ծառայությունների ղեկավարներն ու աշխատողները:

Իսկ առայժմ ամեն ինչ դեռեւս սաղմնավորման ընթացքի մեջ է. շրջանային եւ քաղգործկոմները, Ասոտ Եսայանի բնութագրմամբ, պատրաստակամությամբ աշխատանքային պայմաններ են ստեղծում, ընտրվում են համապատասխան կադրեր, որոնք պետք է լինեն ոչ միայն բարձրագույն կրթությամբ, այլեւ ապացուցեն կարիքի մեջ գտնվող եւ դժբախտության ենթարկված մարդկանց օգնելու իրենց պատրաստակամությունն ու հնարավորությունները:

Հատկապես նրանց համար Երեւանի պետական համալսարանում սեպտեմբերից կգործեն վեցամսյա դասընթացներ, որտեղ իրենց գիտելիքները կհաղորդեն Միացյալ Նահանգների Քոնեկտիկուտ համալսարանի դասախոսները: Համանման գործունեություն ծավալելու պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նաեւ Գերմանիայի ԳՖՀ (Գերմանական տնտեսական համագործակցություն) կազմակերպության հետ. «Հույս ունեմ, որ կարճ ժամանակում կստեղծվի սոցիալական աշխատողների հայկական դպրոցը, որը պատվով կկատարի իր վրա դրված եւ ապագայում անպայման ընդլայնման ենթակա բոլոր պարտականությունները», նշեց սոցապ նախարարը:

Ավելացնենք, որ մոտավորապես այս տարվա սեպտեմբերի կեսերից իր գործունեությունը սկսող սոցիալական ծառայության ողջ համակարգում կընդգրկվեն չորս հարյուր հաստիքային աշխատողներ:

Ըստ պրն. Ա. Եսայանի, երբ նկատի ունենանք հանրապետության բյուջեի սղությունը եւ գործի նոր սկզբնավորումը, այդ թիվը պետք է բավարար համարել, թեեւ, ասենք, Շվեդիայի միայն մայրաքաղաքում իրենց գործունեությունը ծավալած տասներկու հազար սոցաշխատողների գոյության դիմաց 400-ը անշուշտ այնքան էլ մեծ թիվ չէ:

Դրությունն էապես կարող են փոխել կենսաթոշակառուները, որոնցից շատերը, ինչպես տեղեկացանք, լինելով դեռեւս բավականին առույգ եւ բանիմաց, ծառայության մեջ անվճար ընդգրկվելու իրենց պատրաստակամությունն են հայտնել: Իսկ դա թույլ կտա, որպեսզի սոցապահովության նոր մարմինը ավելի մոտ կանգնի մարդկանց եւ անհրաժեշտության դեպքում արագորեն նրանց կողքին հայտնվի:

Փաստորեն ստեղծվում է բնակչության սոցիալական աջակցության ծառայություն, որի կարիքը, պետք է խոստովանենք, այսօր 01, 02, 03 կանչերից ավելի շատ է զգացվում: Այդ պատճառով էլ մեզ շատ բնական երեւաց սոցիալական ծառայողներին հատուկ արտահագուստ տալու եւ տարբերանշաններ կրելու իրավունքով օժտելու աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Ասոտ Եսայանի ցանկությունը:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Սահմանադրություն

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Իրավական պետության ռամկավար ազատական մոդելը
Օրենքի գերակայություն և ոչ թե ուժի իշխանություն

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հավանությանն արժանացած ՀՀ Սահմանադրության նախագծի Հոդ. 6-ում ասված է, որ «**Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովվում է օրենքի գերակայությունը**»: Ինչպե՞ս հասկանալ դա:

Իրավագիտությունում և պետության գործունեության մեջ «օրենսդրություն» հասկացությունն օգտագործվում է երկու իմաստով՝ նեղ և լայն: Իր անմիջական (նեղ) նշանակությամբ այդ տերմինով ցույց է տրվում պետական իշխանության ընտրովի ներկայացուցչական մարմնի (նախագծում՝ Ազգային խորհրդի) կողմից ընդունված «օրենք» անվանումը կրող նորմատիվ-իրավական ակտերի ամբողջությունը: Լայն իմաստով, այդ հասկացությունն ընդգրկում է պետական մարմինների կողմից հրատարակվող բոլոր նորմատիվ-իրավական ակտերը՝ թե օրենքները, թե հանրապետության նախագահի հրամանագրերը և կարգադրությունները, կառավարության որոշումները և այլն:

Համաձայն ՀՌԱԿ-ի նախագծի Հոդ. 80-ի ա կետի, **միայն Ազգային խորհուրդն իրավունք ունի ընդունել օրենքներ**, փոփոխություններ կատարել դրանցում և պաշտոնապես մեկնաբանել օրենքների բովանդակությունը: Նախագծի Հոդ. 72-ում ասված է, որ «**հանրապետության նախագահն ընդունում է ենթաօրենսդրական ակտեր՝ հրամանագրեր և կարգադրություններ**»: Ինչ վերաբերում է կառավարության ակտերին, ապա համաձայն նախագծի Հոդ. 116-ի, «**Սահմանադրության, օրենքների, Ազգային խորհրդի որոշումների և հանրապետության նախագահի հրամանագրերի և կարգադրությունների հիման վրա և ի կատարումն դրանց, կառավարությունը հրատարակում է որոշումներ և կարգադրություններ ու ապահովում դրանց կատարումը**»:

Այսպիսով, նախագծում լիակատար կերպով ամրագրված է օրենքի գերակայության սկզբունքի առաջին պահանջը՝ ապահովված է «օրենքի» առաջատար տեղը կամ դերը երկրում գործող նորմատիվ-իրավական ակտերի ամբողջ համակարգում, ընդգծված է, որ մյուս ակտերը կրում են ենթաօրենսդրական բնույթ և պարտադիր կարգով պետք է համապատասխանեն օրենքներին:

Ընդունված լինելով պետական իշխանության ընտրովի ներկայացուցչական մարմնի կողմից, օրենքներն արտահայտում են ամբողջ ժողովրդի համապատասխան կամքը և շահերը ու դրանց հաշվառմամբ կարգավորում են երկրի քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական և մշակութային կյանքի ամենից ավելի արմատական, կարևորագույն և վճռորոշ հարաբերությունները: Ըստ որում, ժողովրդի կամքին և շահերին համապատասխանելն օրենքի գերակայության սկզբունքի անվերապահ պահանջն է: Հետևապես, խոսքը ոչ թե ընդհանրապես օրենքների, որոնցով լեցուն էր 1937 թ. ԽՍՀՄ-ում գործող օրենսդրությունը, այլ հենց ժողովրդի կամքն ու շահերն արտահայտող օրենքների գերակայության մասին է:

Օրենքի գերակայության սկզբունքի կարևոր պահանջը կյանքի (կամ նրա այս կամ այն ոլորտի) ճշմարտացի արտացոլումն է: Որպեսզի օրենքը կարողանա ժողովրդի կամքին և շահերին համապատասխան կարգավորել հասարակական կյանքի տվյալ բնագավառը, այն նախ պետք է ճշգրիտ արտացոլի այնտեղ տիրող փաստացի վիճակը, գոյություն ունեցող իրական խնդիրները: Այստեղից էլ տվյալ երկրում ուրիշ պետությունների օրենքների պատճենահանման անթույլատրելիությունը, քանի որ այդ օրենքները գրվել են ուրիշ իրավիճակների և այլ խնդիրների լուծման պահանջների հաշվառմամբ: Որքան էլ ծանր և օրհասական լինի փաստացի վիճակը երկրի կյանքի տվյալ ոլորտում, օրենքը չի կարող խուսափել այն ճշմարտացի արտացոլելուց, հակառակ դեպքում օրենքը կվերածվի թղթի սովորական կտորի:

ՀՌԱԿ-ի նախագծում ընդգծված է օրենքի գերակայության սկզբունքի մյուս կարևորագույն պահանջը՝ օրենքի առաջնային նորմատիվ-իրավական ակտ լինելու հանգամանքը: Անհրաժեշտ է, որ հասարակական կյանքի բոլոր հիմնական ոլորտները նախ կարգավորվեն օրենքների միջոցով և ապա օրենքների հիման վրա և ի կատարումն օրենքների պահանջների ընդունվեն ենթաօրենսդրական նորմատիվ ակտեր, որոնց նպատակն է առավել մանրակրկիտ դարձնել օրենքների դրույթները և, կարգավորելով մանրամասներ, նպաստել օրենքների պահանջների լիակատար կենսագործմանը:

Օրենքի գերակայության սկզբունքի հետ առնչվող մյուս խնդիրը օրենքների հրապարակայնությունն է, որն իր բազմակողմանի լուծումն է ստացել ՀՌԱԿ-ի նախագծում: «**Օրենքները պետք է հրատարակվեն**, կարդում ենք այդ նախագծի Հոդ. 6-ում: **Չհրապարակված օրենքները ենթակա չեն կիրառման: Մյուս իրավական ակտերը չեն կարող կիրառվել, եթե դրանք շոշափում են քաղաքացիների իրավունքները, ազատություններն ու պարտականությունները և համընդհանուր իրազեկության համար պաշտոնապես չեն հրապարակվել**»: Մարդն իր կատարած իրավախախտման համար կարող է պատասխանատվության ենթարկվել միայն հրապարակված օրենքի հիման վրա: Արտահայտելով օրենքի գերակայության սկզբունքի այս պահանջը, նախագծի Հոդ. 42-ը սահմանում է. «**Քաղաքացին չի կարող դատապարտվել, ենթարկվել այլ իրավական պատասխանատվության կամ զրկվել իրավունքներից չհրապարակված օրենքի հիման վրա**»:

Քաղաքացին չի կարող ավելի ծանր պատասխանատվություն կրել, քան սահմանված է իրավախախտման պահին գործող օրենքով: Ավելին. «**Օրենքները հետադարձ ուժ չունեն, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք մեղմացնում կամ վերացնում են քաղաքացիների պատասխանատվությունը**» (Հոդ. 6):

ՀՌԱԿ-ի հավանությանն արժանացած ՀՀ Սահմանադրության նախագծում առավել հաճախ հանդիպող դրույթներն են «**օրենքով սահմանված կարգով**», «**համաձայն օրենքի**», «**օրենքին համապատասխան**», «**օրենքով նախատեսված կարգով**» դարձվածքները (Հոդ. Հոդ. 8, 9, 18, 28, 37, 38, 46 և այլն), որով նույնպես ընդգծված է օրենքի գերակայության սկզբունքի անշեղ կիրառման անհրաժեշտությունը:

Այդ սկզբունքի գլխավոր պահանջներից մեկն օրենսդրության համակարգում երկրի հիմնական օրենքի՝ Սահմանադրության առաջատար դերի ապահովումն է, որն արտացոլված է նախագծի բազմաթիվ դրույթներում: Նախագծի Հոդ. 6-ում ասված է, որ «**Սահմանադրությունը, Հայաստանի Հանրապետության հիմնական օրենքը, օժտված է բարձրագույն իրավաբանական ուժով: Սահմանադրությանը հակասող օրենքները և մյուս նորմատիվ ակտերն իրավաբանական ուժ չունեն**»: Դրանով իսկ նախագիծն ապահովում է Սահմանադրության կենտրոնական և հիմնադիր տեղը հանրապետության օրենսդրության ամբողջ համակարգում:

ՀՌԱԿ-ի ՀՀ Սահմանադրության նախագծի ամբողջ բովանդակությունն այս հիմնարար դրույթի ճշմարտացիության ապացույցն է: Այդ նախագծում ամրագրված են հանրապետության Սահմանադրական կարգի՝ պետականության, տնտեսական կյանքի, սոցիալական քաղաքականության հիմունքները, պաշտոնապես հռչակված և երաշխավորված են մարդու և քաղաքացու հիմնական իրավունքները և ազատությունները, ամրագրված են ՀՀ նախագահի, օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների կարգավիճակի և գործունեության հիմնական սկզբունքները և դրույթները: Հասարակական հարաբերությունների նման լայն և խորն ընդգրկումը Սահմանադրության կողմից նրա բարձրագույն իրավաբանական ուժի օբյեկտիվ նախադրյալն է:

ՀՌԱԿ-ի նախագծի բովանդակության վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ նման Սահմանադրությունն իրականում կարող է ամուր իրավական հիմք հանդիսանալ հանրապետությունում իսկական ժողովրդավարական օրենսդրական համակարգի ստեղծման համար: Այդ նախագծի մարդասիրական և ժողովրդավարական գաղափարով հագեցված դրույթները կդառնան հենց այն հիմքը, որի վրա կստեղծվեն ժողովրդի և յուրաքանչյուր մարդու կամքը և շահերն արտահայտող օրենքներ և այլ նորմատիվ-իրավական ակտեր: Այդ նախագիծն օժտված է անհրաժեշտ իրավական ներուժով ապահովելու ապագա օրենսդրական համակարգի ամբողջականությունը և ընդունվելիք օրենքների փոխներգործությունն ու ներդաշնակ գործողությունը:

Այսպիսով, ռամկավար ազատական գաղափարը, բեկվելով սահմանադրական սկզբունքներում և դրույթներում, հանդես է գալիս որպես օրենքի գերակայության պահանջ, որն իրավական պետության գլխավոր նախահիմքն է:

Միայն օրենքի գերակայության պայմաններում է հնարավոր հանրապետությունում հաստատել իրական ուժեղ իշխանություն, որի պայմաններում ժողովրդի և մարդու կամքն ու շահերն արտահայտող օրենքի պահանջները հավասարապես պարտադիր են և՛ քաղաքացիների ու նրանց միավորումների, և՛ պետական մարմինների ու պաշտոնատար անձանց համար: Օրենքի գերակայության պայմաններում, ինչպես ասված է նախագծի Հոդ. 14-ում, «**պետությունը, նրա մարմինները և պաշտոնատար անձինք ծառայում են ժողովրդին և պատասխանատու են ժողովրդի առջև, գործում են Սահմանադրության և օրենքների շրջանակներում**»: Օրենքի գերակայության պայմաններում «**բոլոր քաղաքացիների, նրանց միավորումների, զանգվածային լրատվության միջոցների պարտքն է պահպանել պետության հեղինակությունը, հարգանքով վերաբերվել նրա խորհրդանիշներին**» (նույն տեղում):

Օրենքի գերակայության սկզբունքի վրա հիմնված **ուժեղ** իշխանությունն իր ամբողջ էությամբ մերժում է պաշտոնատար անձանց կամայականություններով ներծծված ուժի իշխանությունը, որը հակամարդկային, հակաժողովրդական և հակաիրավական է իր ամբողջ էությամբ:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հավանությանն արժանացած ՀՀ Սահմանադրության նախագիծը նպատակ է հետապնդում ներկայումս հանրապետությունում տիրող մեկ քաղաքական ուժի՝ ՀՀՇ-ի ուժի իշխանությունը փոխարինել ամբողջ ժողովրդի կամքը և շահերն արտահայտող օրենքի իշխանությամբ և հանրապետությունում հաստատել օրենքի գերակայության վրա հիմնված ժողովրդավարական, իրավական ուժեղ իշխանություն:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Կարծիքներ ՀՌԱԿ սահմանադրության վերաբերյալ

Հավանություն եմ տալիս ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության կողմից համաժողովրդական քննարկման ներկայացված «Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության» նախագծին և խնդրում եմ քննարկման ընդունել ստորև բերված փոքրիկ դիտողությունները, որոնք հիմնականում վերաբերում են դատական իշխանությունների ընտրության և հաստատման կարգին:

Ըստ իս, հանրապետության նախագահը, ընդհանրապես, ոչ մի մասնակցություն չպետք է ունենա դատական իշխանությունների ընտրության, հաստատման և ազատման գործում: Հակառակ դեպքում նա չի կարող իրականացնել հոդված 67-ի պահանջները, այսինքն, նա չի կարող աջակցել «օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների տարանջատ և միմյանց հակակշռող ներդաշնակ գործունեությանը»: Գտնում եմ, որ դատական իշխանությունները բոլորովին անկախ լինելու համար, այնպես, ինչպես օրենսդիր իշխանությունները, պետք է ընտրվեն ժողովրդի կողմից (դատավորները) և հաստատվեն Ազգային խորհրդի կողմից:

- Այսպիսով, դատավորները պետք է ընտրվեն ժողովրդի կողմից Ազգային խորհրդի ներկայացմամբ,

- Գերագույն դատարանի կողմից և նրա կողմից ընտրված ու ներկայացված Գերագույն դատարանի նախագահին ու նրա տեղակալներին պետք է հաստատի Ազգային խորհուրդը,

- Հայաստանի Հանրապետության դատախազին պետք է ընտրի, հաստատի և ազատի Ազգային խորհուրդը:

Իմ կարծիքով, անտրամաբանական, կամ ավելի ստույգ պարտավորեցնող է 119 հոդվածի 3-րդ կետը: Ստացվում է, որ մեկը մյուսին հաջորդող երեք կառավարությունների էլ անընդունելի ծրագրեր ներկայացնելու դեպքում Ազգային խորհուրդը լուծարվելուց (արձակվելուց) խուսափելու համար ստիպված պետք է լինի հաստատել դրանցից մեկը, որը, հավանաբար, կլինի երրորդը:

Հ. ԱՎԱԳՅԱՆ
Ինժեներ-երկրաբան,
երկրաբանահանքաբանական գիտությունների դոկտոր

Կարճ

Հնդկաստանը չպետք է հետ մնա Չինաստանից

Հնդկաստանը պետք է մի շարք անհետաձգելի քայլեր ձեռնարկի տնտեսական զարգացման մեջ Չինաստանից հետ չմնալու համար: Այդ մասին ասվում է կառավարական հատուկ հանձնաժողովի կողմից հանրապետության Նախարարների կաբինետին ներկայացված 65 էջանոց զեկուցագրում: Դրա նպատակն է ուսումնասիրել և կիրառել Չինաստանի փորձը, նախ և առաջ արտասահմանյան երկարատև ներդրումների բնագավառում: Փաստաթղթի հեղինակները հատասակամորեն խորհուրդ են տալիս օրենսդրություն ընդունել արտասահմանյան երկարատև ներդրումների «խրախուսման» վերաբերյալ: Այդ միջոցառումը «ոչ միայն կամրապնդի օտարերկրացի ներդրողների վստահությունը Հնդկաստանի ազատականացված տնտեսության հանդեպ, այլև կնպաստի ազգային համաձայնությանը այն հարցերում, որոնք առնչվում են արտասահմանյան կապիտալի ներհոսքին», նշվում է փաստաթղթում: Դրա խոսքերով, հարկավոր է վերացնել բոլոր խոչընդոտները երկաթուղային և օդային տրանսպորտի, ծովային նավահանգիստների զարգացմանը հատկացվող կապիտալ ներդրումների ճանապարհին:

Տոկիոն կշարունակի օգնել Չինաստանին

Չինաստանի տնտեսության արագ թափ զարգացումը չի ազդի այդ երկրին ցույց տրվող ֆինանսական օգնությունը շարունակելու Ճապոնիայի կառավարության ծրագրերի վրա, Պեկինում հայտարարեց Ճապոնիայի դեսպանության ներկայացուցիչը: Ճապոնիայի կառավարությունը առաջվա պես Չինաստանը համարում է զարգացող երկիր, նշեց ճապոնացի դիվանագետ Նորիո Սայտոն հյուսիս-արևելյան Չինաստանի Դալյան քաղաքում կայացած խորհրդաժողովում: Ինչպես «Ժենմին ժիբաո» թերթին տված հարցազրույցում նշեց Չինաստանի արտաքին առևտրի և արտաքին տնտեսական համագործակցության նախարարության արտաքին հարաբերությունների վարչության գլխավոր տնօրեն Լուն Յունտուն, Ճապոնիայի օգնությունը կօգտագործվի այնպիսի առաջնային ուղղությունների զարգացման համար, ինչպիսիք են ենթակառուցվածքը, կրթությունը և առողջապահությունը: Ըստ երկու կողմերի ձեռք բերած համաձայնության, Ճապոնիայի ֆինանսական օգնությունը կօգտագործվի նաև Չինաստանի ծովային ու ցամաքային տրանսպորտի արդիականացման, երկրի ազգային փոքրամասնությունների բնակության հետամնաց շրջանների և ներքին նահանգների զարգացման նպատակով:

Սոցիալիստական շուկայական տնտեսության պտուղները

Բնակչության ընչազուրկ խավերին Չինաստանի կառավարության ցույց տված օգնության շնորհիվ, չքավորների թիվը վերջին մեկուկես տասնամյակում ավելի քան եռակի կրճատվել է և կազմում է 80 միլիոն մարդ: Այսօր աղքատության պաշտոնական նշագծից ցածր կենսամակարդակ ունեցող գյուղացիների բաժինը կազմում է երկրի գյուղական բնակչության 8,8 տոկոսը, 1978 թ. ավելի քան 30 տոկոսի դիմաց: Այս մասին Պեկինում հայտարարեց Չինաստանի պետխորհրդի հետամնաց շրջանների տնտեսական զարգացման ղեկավար խմբի ներկայացուցիչ Յան Չժունը: Դրա հետ մեկտեղ, արձանագրեց նա, պլանային տնտեսությունից սոցիալիստական շուկայական տնտեսության անցնելու ընթացքում Չինաստանում չքավորության վերացման ոլորտում նոր խնդիրներ են հայտնվել:

ԱՄԵՆԱՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Աֆրիկա

Սուրճ քիչ կարտադրվի

Աֆրիկացի սուրճ արտադրողները համաձայնվել են արտահանությունը 20 տոկոսով կրճատել համաշխարհային գները բարձրացնելու նպատակով: Սուրճի միջաֆրիկյան կազմակերպության մեջ մտնող 25 պետությունների նախարարները դրա շուրջը համաձայնության հասան Ուգանդայի մայրաքաղաք Կամպալայում անցկացված հանդիպման երկարատեւ բանավեճերից հետո:

«Մենք 20 տոկոս կրճատմանը համաձայնեցինք Լատինական եւ Կենտրոնական Ամերիկայի մեր բարեկամների խնդրանքով, նշեց կազմակերպության նախագահ Գ. Ա. Գոզը: Կարծում ենք, որ այժմ հիվանդ շուկային հարկավոր է հենց այդպիսի ցնցաբուժում»:

Սկզբնապես սուրճի միջաֆրիկյան կազմակերպությունը հանդես էր գալիս այդ մթերքի արտահանությունը միայն 15 տոկոսով կրճատելու օգտին: Աֆրիկյան շատ երկրներ, որոնց տնտեսությունն ուղղակիորեն կախված է սուրճի վաճառքից ստացվող վալյուտային մուտքերից, հայտարարում էին, թե չեն կարող իրենց թույլ տալ նման զգալի կրճատում:

Բրազիլիայի ու Կոլումբիայի առաջարկած ծրագրի համաձայն, սուրճ արտադրող բոլոր երկրները պարտավոր կլինեն որոշակի նվազագույն ժամանակահատվածում ձեռնպահ մնալ արտադրանքի 20 տոկոսի արտահանումից: Կուտակված սուրճը հետագայում աստիճանաբար կիրացվի շուկայում գների հնարավոր բարձրացումից հետո:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Կուրիլներ

Ճապոնիայի մամուլը եւ հեռուստատեսությունը նաեւ սեւեռուն ուշադրություն դարձրին Ռուսաստանի նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Ա. Կոստիկովի խոսքերի վրա, որը Կիոդո Ցուսին գործակալությանը տված հարցազրույցում «անհրատեսական» էր անվանել 1956 թ. խորհրդա-ճապոնական համատեղ հայտարարությունը, որով նախատեսվում է հաշտության պայմանագրի ստորագրումից հետո Տոկիոյին հանձնել Շիկոտան եւ Հաբոմայի կղզիները:

«Ճապոնիայի արտգործնախարարությունն այս կապակցությամբ նշում է, որ «Չեռնոմիրդինը հիմնականում պահպանողական խմբավորման գործիչ է, եւ նրա խոսքերն արտացոլում են Ռուսաստանի հանրության մի մասի դիրքորոշումը»: Այս կապակցությամբ ԱԳՆ-ն Չեռնոմիրդինի խոսքերն ընկալում է միայն որպես նրա անձնական դիրքորոշում: Ուստի Ճապոնիայի կառավարությունը մտադիր է նախկին ծրագրի համաձայն նախապատրաստել նախագահ Ելցինի Ճապոնիա կատարելիք պաշտոնական այցը, ներառյալ փոխարտգործնախարարների մակարդակով ծրագրված խորհրդակցությունների անցկացումը», նշում է Կիոդո Ցուսին գործակալությունը:

Միեւնույն ժամանակ Ճապոնիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը նշեց, որ «նախագահի այցի հեռանկարները սերտորեն կապված են Ռուսաստանի ներքին իրադրության հետ», որտեղ արվում է Բորիս Ելցինի կողմնակիցների եւ Գերագույն խորհրդի ղեկավարության պայքարը: Այս կապակցությամբ Տոկիոյում կարծում են, որ այդ այցի հնարավորությունները բավական մշուշապատ են:

ՉԵՌՆՈՄԻՐԴԻՆԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄ ԱՌԱՋԱՑՐԵՑ ՃԱՊՈՆԻԱՅՈՒՄ

Ճապոնիայում լայն հակազդեցություն առաջացրին Յուժնո-Սախալինսկում եւ կուրիլյան Իտուրուպ կղզում Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի ասած այն խոսքերը, թե երկու երկրների միջեւ տարածքային հարց գոյություն չունի: Ինչպես հաստատեն նշում են Տոկիոյում, վարչապետը ընդգծել է, որ այդ դիրքորոշումն ունի Ռուսաստանի ամբողջ կառավարությունը, հայտարարելով, թե մտադիր չէ բանակցել Հարավային Կուրիլների ճակատագրի շուրջը:

«Չեռնոմիրդինի հայտարարությունները, մեկնաբանության մեջ գրում է Կիոդո Ցուսին գործակալությունը, արտացոլում են այն կուրսը, որի նպատակն է երկար ժամանակ մոռացության մատնել տարածքային խնդիրը, օգտվելով Ճապոնիայում կառավարությունների փոփոխումից: Խոսքն այն մասին է, որ այդ հարցի լուծումը փոխադրվի «հետելցինյան» ժամանակաշրջան: Ենթադրում են, որ այդ խոսքերը ոչ թե վարչապետի մասնավոր հայտարարություններ էին, այլ արտահայտում են Ռուսաստանի նախագահի դիրքորոշումը: Այլ կերպ ասած, ներկայումս միանգամայն ակնհայտ է դարձել տարածքային հարցում Մոսկվայի դիրքորոշման խստացումը:

Դրա գլխավոր պատճառը Գերագույն խորհրդի հետ իշխանության համար մղվող պայքարն է, որն այժմ եզրափակիչ փուլ է մտել: Հաշվի առնելով խորհրդարանական ընտրությունների անցկացման հնարավորությունը, Ելցինի վարչակազմը ձգտում է վաղորոք հանել տարածքային հարցը, որը կարող է ընդդիմության առիթ տալ հարձակումներ գործելու նախագահի վրա: Վերջին ժամանակներս ռուսական կողմից իրար են հաջորդում այնպիսի հայտարարություններ, որոնք վկայում են այդ հարցում Մոսկվայի դիրքորոշման խստացման մասին:

Նաեւ կասկած չի հարուցում, որ վերջին հայտարարություններն արվել են Ճապոնիայում Հոսակավայի կոալիցիոն կառավարության ստեղծման առիթով: Վերջինս փոխարինեց ռամկավար ազատական կուսակցության փլուզված վարչակազմին, որը ԽՍՀՄ-ի նկատմամբ խիստ քաղաքականության վարման պատվարն էր: Ռուսաստանում ենթադրում են, թե իրենց երկրի նկատմամբ Հոսակավայի կառավարության սեփական գիծը դեռ չի ձեւավորվել: Ուստի եւ, դատելով ըստ ամենայնի, Չեռնոմիրդինի արտահայտությունները մի փորձ դարձան սասանելու Ճապոնիայի դիրքորոշումը, օգտագործելով այն, որ նա ներկայումս ամենալուրջ հեղաշրջումն է ապրում իր հետպատերազմյան քաղաքական պատմության մեջ»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Լուրերի Հոսք

Տաջիկստանը Աֆղանստանին հանձնեց երեք աֆղանների

Սահմանի խախտման համար նախկինում կալանավորված Աֆղանստանի երեք քաղաքացիներ չորեքշաբթի օրն աֆղանական կողմին հանձնվեցին Ներքին Փյանջի հսկիչ անցակետում: Աֆղանական նավահանգստի սահմանապահ կոմիսար Շերխան Աբդուլ Շահիդի այն հարցադրմանն ի պատասխան, թե նախկինում խոսվել է Աֆղանստանի հինգ քաղաքացիների մասին, Տաջիկստանի ներկայացուցիչները հայտնեցին, որ եւս երկու աֆղանների հանձնման հարցն այժմ ընթացքի մեջ է: Հանձնման ժամանակ ռուսաստանցի սահմանապահների ներկայացուցիչները հույս հայտնեցին, որ Աֆղանստանը նույնպես բարի կամք կդրսեւորի եւ կվերադարձնի մինչեւ օրս Աֆղանստանի տարածքում գտնվող ԱՊՀ երկրների հինգ սահմանապահների: Հանձնված աֆղանները մարտական գործողություններին չեն մասնակցել: Նրանցից երկուսը սահմանն անցել էին ազգականների հետ տեսակցելու, մեկը՝ դեղորայքի համար: Նրանց մոտ զենք եւ մահաբեր սարքեր չէին եղել: ԻՏ

Աբխազիայում զորքերի հեռացումը շարունակվում է

Ինչպես ԻՏ-ին հայտնեցին Վրաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնում, օգոստոսի 18-ին Աբխազիայում հանգիստ է եղել: Չորեքշաբթի օրն Օչամչիրի շրջանում տեղի է ունեցել գերիների փոխանակում: Ազատ են արձակվել 10 վրացի եւ 2 աբխազ զագմազերիներ: Օչամչիրի շրջանում շարունակվում է զորքերի հեռացումը, որը պետք է ավարտվի օգոստոսի 20-ին: Այս առիթով Աբխազիայի հակամարտության կարգավորման գծով պետության ղեկավարի անձնական ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Կավսաձեն հայտարարեց, թե կարգավորումը «շատ դժվարությամբ է ընթանում», «հարցերը համապարփակ ձեւով չեն լուծվում»: Կավսաձեի խոսքերով, սկզբնապես ընդունվել էր հաստատել դիմակայության գոտուց զինված ստորաբաժանումների եւ մարտական տեխնիկայի դուրսբերման գրաֆիկ: Սակայն դա չկատարվեց: «Այս հարցը մենք քննարկեցինք միացյալ հանձնաժողովում եւ հանգեցինք այն որոշմանը, որ վրացական հրետանին առայժմ դուրս չենք բերի Աբխազիայից, միայն Սուխումից կհեռացնենք 20 կմ: Նույն կերպ կվարվի նաեւ աբխազական կողմը, որն իր մարտական տեխնիկան հետ է քաշում Նովի Աֆոն»: Ինչպես նշեց Կավսաձեն, ցավոք, առայժմ անվստահություն է արտահայտվում միմյանց հանդեպ: «Եւ այնուամենայնիվ, խաղաղության հաստատման ընթացքն օրեցօր զորեղանում եւ անշրջելի է դառնում», ընդգծեց նա:

ԻՏ

ԱՄՆ-ը կատարում է իր պարտավորությունները

Արիզոնայում գտնվող ամերիկյան ռազմաօդային հանգրվանում սկսվել է B-52 տիպի ինքնաթիռների ոչնչացման գործողությունը: Հսկա օդանավը, որը միաժամանակ կարող է տեղափոխել մի քանի միջուկային ռումբ, մասնատվում է 5 մասի: Ամերիկյան զինվորական պատասխանատուները նշում են, որ չնայած Ուկրաինայի միջուկային երկիր դառնալու ձգտումներին, 350 ռմբակոծիչից առաջինը ոչնչացվեց:

Եգիպտա-լիբիական բանակցություններ

Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը Լիբիա կատարած իր այցի ժամանակ Մուամմար Քադդաֆիի հետ կքննարկի Լիբիայի նկատմամբ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների հարցը: Ինչպես հայտնի է, Լիբիան հրաժարվում է հանձնել գաղտնի ծառայությունների երկու աշխատակիցներին, որոնք մեղադրվում են շոտլանդական Լոքեր Բի օդանավակայանում 1988 թվականի դեկտեմբերին ինքնաթիռ պայթեցնելու մեջ: Լիբիան պնդում է, որ սպաեկյաները անցել են Սուդան: ■

Ռուսաստան

Նոր կաշառակերները հին դեմոկրատներն են

Օգոստոսյան հեղաշրջման երկրորդ տարեդարձի նախօրյակին քաղաքական կրքերի բորբոքումը թեւակոխել է մի նոր շրջան: Քաղաքական մեղադրանքները ընդունում են ավելի շոշափելի տեսք: Պարզվում է, որ Ռուսաստանի կառավարող բոլոր շրջանակներն էլ մտածում են պետական գանձարանը դատարկելու մասին:

Օգոստոսի 17-ին ՌԴ Անվտանգության խորհրդի հանցագործության եւ կաշառակերության դեմ պայքարի միջգերատեսչական հանձնաժողովի պաշտոնակատար անձինք խիստ մեղադրանքներ ուղղեցին Ալեքսանդր Ռուցկոյի դեմ: Փաստորեն, հրավիրված մամուլի ասուլիսն ամբողջությամբ նվիրված էր գեներալ-փոխնախագահի ամառանոցին եւ նրա հանցագործ ընկերներին: Ասուլիսի մասնակիցները երեւան հանեցին սահմռկեցուցիչ փաստեր, մասնավորապես, հանձնաժողովի ղեկավարներից մեկի, հայտնի փաստաբան Ալեքսանդր Մակարովի դեմ պատրաստվող մահափորձի մասին: Դարձյալ շոշափվեց Դմիտրի Յակուբովսկու անունը, որը, իր ոնդմամբ, Մոսկվայից Կանադա էր անցել հայ-թուրքական սահմանով:

Ա. Մակարովի պնդմամբ, իրենք ունեն մահափորձի վերաբերյալ ՌԴ գլխավոր դատախազ Վալենտին Ստեպանկովի հեռախոսազրույցի ձայնագրությունը: Չայնեինքը, ինչպես նաեւ Ա. Ռուցկոյի շվեյցարական բանկի հաշիվը եւ այլ փաստաթղթեր կներկայացվեն մոտ ժամանակներս: «Դա զուտ կազմակերպչական հարց է», հայտարարել է Ա. Մակարովը: Այս հանձնաժողովը առաջարկել էր Սահմանադրական դատարանին լսել փոխնախագահի գործունեության, իսկ Գերագույն խորհրդին՝ գլխավոր դատախազի հրաժարականի հարցը:

Իր հերթին, ՌԴ ԳԽ մամուլի կենտրոնը հայտարարեց, որ հրապարակված եւ հրապարակվելիք փաստաթղթերը կեղծ են: Իսկ Վ. Ստեպանկովը իր հրաժարականի պահանջը առնչեց ԳԿՉՊ-ի վերաբերյալ գրքի եւ մի շարք այլ ելույթների հետ: Կաշառակերության փաստերի ստուգման գլխավոր դատախազության հատուկ հանձնաժողովը բողոքեց, որ կառավարությունից եւ նախագահի շրջապատից որոշ պաշտոնյաներ խոչընդոտում են իրենց աշխատանքին: Անվտանգության նախարար Վիկտոր Բարաննիկովի եւ ՆԳ առաջին փոխնախարար Անդրեյ Դունաեւի պաշտոնանկությունից հետո այդ գերատեսչությունների պաշտոնատարները խուսափում են հանձնաժողովի հանձնարարականները կատարելուց: Իսկ Ռուսլան Խասբուլատովը տարակուսանք հայտնեց, որ պաշտոնից չի ազատվել ՆԳ նախարար Երինը, ինչպես հանձնարարել էր ԳԽ-ն:

Քաղաքական կուսակցությունների եւ հասարակական շարժումների հետ հանդիպման ժամանակ խորհրդարանի խոսնակը հայտարարեց. «Գերագույն խորհրդից դուրս ընդհանրապես ռամկավարություն չկա: Ոչ մի սահմանադիր խորհուրդ, ոչ մի դաշնակցային խորհուրդ եւ ոչ մի այլ այլանդակ անվանում չի կարող փոխարինել իշխանության սահմանադրական օրգաններին»: Խասբուլատովը ՌԴ ԱԽ միջգերատեսչական հանձնաժողովի աշխատանքը համարեց անօրինական: Հավաքին մասնակցող Ա. Ռուցկոյը Ռուսաստանի քաղաքական իրավիճակը համարեց «Կայսր-ցար նախագահի եւ նրան շրջապատող սերկամիտների» գործունեության արդյունք:

Ռուսաստանում կաշառակերությունը ժողովրդավարական հարցերը պարզաբանելու գործիք դառնալը խոր արմատներ ունի: Սակայն հիշենք, որ այդպես էլ չիմացանք, թե Լիգաչովն ինչքան կաշառք էր վերցրել, իսկ Գդլյանը ինչ օրենքներ էր խախտել:

ՍԱՄՍՈՆ ՑԵՆՈՅԱՆ

[illegible]

Ռուսաստանը չի շտապում ցորեն գնել

Ցորենի միջազգային խորհուրդը կանխատեսում է, որ 1993-1994 թթ. նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների ցորենի ներմուծումը նախորդ տարվա 18,4 միլիոն տոննայից կիջեցնեն 16,6 միլիոնի, հաղորդում է «Ջոռնըլ ըֆ քոմերս» թերթը: Մինչդեռ այդ ապրանքի համաշխարհային շուկայում իրավիճակն արտահանողների օգտին չէ: Իրացման շուկաների համար մղվող սուր պայքարի եւ փոքր պահանջարկի պայմաններում չիրացված ցորենի խոշոր պաշարների առկայությունը կարող է հանգեցնել եվրոպական շուկայում այդ ապրանքի գների հետագա անկմանը: Եվրոպայում լավագույնը համարվող ֆրանսիական ցորենի գները ներկայումս կազմում են 1 տոննայի դիմաց 90 դոլլար, 1993 թ. աշնանը մատակարարելու դեպքում այս տարվա ապրիլի 111 եւ անցյալ տարվա օգոստոսի 115 դոլլարի դիմաց: Բացառված չէ, որ առաջիկա ամիսներին ցորենը կէժանանա մինչեւ 80 դոլլար, քանի որ ոչ Ռուսաստանը, ոչ էլ Չինաստանը չեն շտապում գնումներ անել: Արտահանողները գտնում են, որ ցորենի շուկան «կտուժի» Չինաստանի եւ նախկին ԽՍՀՄ-ի խոշոր գնումների բացակայության պատճառով: Այդ երկու երկրներն անցյալում հաճախ անսպասելիորեն հսկայական գնումներ էին անում համաշխարհային շուկայում, որը հանգեցնում էր ցորենի գների աճին: Բազմաթիվ մեկնաբանների կարծիքով, այս տարի դա չի կրկնվի:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՔՐՉԵՆԵՍ-ՏԱՍՍ

Գերմանիա

Ռուսներն ուզում են անշարժ կայք ձեռք բերել

ԱԴՆ գործակալությունը տարածել է հաղորդագրություն, որի համաձայն Ռուսաստանն Արեւելյան Գերմանիայում ձեռք է բերել անշարժ կայքի 1000 օբյեկտ: Դրանց թվին են դասվում Բեռլինի կենտրոնի բարձր գնահատվող հողամասեր ու շենքեր, ինչպես նաեւ դաշնակցային նոր երկրամասերի 100 ձեռնարկություններ: Հաղորդագրության մեջ ասվում է, որ Ռուսաստանի իշխանությունները այդ անշարժ կայքի նկատմամբ ներկայացվող հավակնություններում ելնում են այն բանից, որ 2-րդ աշխարհամարտից հետո բռնագրավված բազմաթիվ հողամասեր ու շենքեր իրավաբանորեն «սխալ կերպով» հանձնվել են արեւելագերմանական իշխանություններին, ուստի եւ, Գերմանիայի միասնության պայմանագրի համաձայն, Ռուսաստանի սեփականությունն են հանդիսանում: Բեռլինի այդ օբյեկտներից են նախկին խորհրդային գիտության ու տեխնիկայի տունը Ֆրիդրիխշտրասեում, Ունտեր դեն Լինդեն մայրուղու պալատական շենքերից մեկը, Կառլսհորստի շրջանի այն շենքը, որտեղ 1945 թ. մայիսի 8-ին ստորագրվել էր ֆաշիստական Գերմանիայի անվերապահ կապիտուլյացիայի ակտը: Ռուսական կողմը նաեւ պահանջում է վերադարձնել անշարժ կայքի այն 126 օբյեկտները, որոնք իրավական նորմերի համաձայն Գերմանիայում ձեռք էին բերել խորհրդային օկուպացիոն իշխանությունները: Այդ պահանջների բավարարումը Գերմանիայի ֆինանսների նախարարության վրա կնստեր միլիարդանոց գումարներ, նշվում է հաղորդագրության մեջ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Արեւմուտքին հուզում է երկու խնդիր

«Միացյալ Նահանգները եւ արեւմտյան մյուս երկրները», գրում է Լոնդոնի «Ֆայնենշըլ թայմսը», անհանգստությամբ հետեւում են Ուկրաինայի իրադրության զարգացմանը, փորձելով պարզել, թե այդ տեսությունը չի վերածվի արդյո՞ք միջուկային տարածաշրջան տերության: Մեծ մտահոգության հիմնական աղբյուրն այն է, որ նախկին Խորհրդային Միության միջուկային զինանոցի զգալի մասը գտնվում է Ուկրաինայի տարածքում: Ներկայումս Արեւմուտքի արտգործնախարարներին լրջորեն հուզում է երկու խնդիր. առաջին, Ուկրաինան իրո՞ք մտադիր է միջուկային զենքը դնել իր «օպերատիվ վերահսկողության» տակ, նախատեսելով դրա կիրառման հնարավորությունը, եւ երկրորդ, ինչ դժվարությունների ստիպված կլինի բախվել Կիեւը նման վերահսկողություն հաստատելու համար»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բախումներ Քեյփթաունում

Քեյփթաունում ոստիկանությունը ուժի գործադրմամբ ցրեց Համաաֆրիկյան կոնգրեսի կազմակերպած ցույցը: Ցույցի մասնակիցները պահանջում էին ազատ արձակել և. Ջեյմսի տաճարի սպանությանը մեջ կասկածվող երեք անձանց: Տաճարում զոհվել էին 12 մարդ, այդ թվում նաեւ ռուս եւ ուկրաինացի նավաստիներ, եւ մոտ 50 հոգի վիրավորվել էին:

Զորքերի դուրսբերումը կանգնեցված է

ՌԴ պաշտպանության նախարարության հաղորդագրությունը պաշտոնապես հաստատեց Լիտվայից զորքերի դուրսբերման դադարեցումը: Փաստաթղթում նշվում է, որ բանակցությունների հերթական փուլում լիտվական պատվիրակությունը ներկայացրել էր զորքերի դուրսբերման համաձայնագրի նոր տարբերակ, որը պարունակում է «ռուսական կողմի հետ կանխապես անընդունելի պահանջներ»: Դրանից բացի, Վիլնյուսը նոր նախագծում բացառում էր Լիտվայում գտնվող ռուսական զորքերի վերաբերյալ իր պարտավորությունները: Ըստ հաղորդագրության, լիտվական կողմը անտրամաբանորեն մերժել է մեկ տարվա բանակցությունների արդյունքում ստեղծված նախագիծը, փաստորեն ստիպելով նորից սկսել աշխատանքը: Զորքերի դուրսբերումը կվերսկսվի փոխադարձ ընդունելի համաձայնություն ձեռք բերելուց հետո:

ԻՖ

Երկու տարի անց նոր հեղաշրջո՞ւմ

Ռուսաստանի խորհրդարանում օգոստոսի 18-ին տարածված մի անանուն թռուցիկ պնդում է, որ Մոսկվայի Կրեմլի պարետ, գեներալ-լեյտենանտ Միխայիլ Բարսուկովը կլինի պատրաստվող հեղաշրջման հիմնական կատարողը: Թռուցիկում նշվում է, որ նրա հրամանատարության տակ են անցել դեսանտային, ինչպես նաեւ արտաքին հետախուզության եւ անվտանգության նախարարության զորքերը: Բարսուկովը, մեկնաբանելով այս թռուցիկը, այն անվանեց «մոլագարի ցնորք», ասելով, որ ինքը չի գրավել Կրեմլը նրա պահապանից, քանի որ պահապանը հենց ինքն է:

ԻՖ

Կանցկացվի ԽՍՀՄ ժողովուրդների կոնգրես

Չորեքշաբթի օրը Մոսկվայում տեղի ունեցավ լիագումար նիստ, որը նվիրված էր սեպտեմբերի 20-ին նախատեսված ԽՍՀՄ ժողովուրդների կոնգրեսի նախապատրաստմանն ու հրավիրմանը: Կազմակերպիչների խոսքերով, կոնգրեսը կոչված է նպաստելու լիարժեք տնտեսական, մշակութային եւ այլ կապերի վերականգնմանը, որոնց խզումը «վիթխարի նյութական վնաս եւ բազմաթիվ չարիքներ պատճառեց մեր ավերված հայրենիքի բոլոր ծայրերի ժողովուրդներին, ընտանիքներին եւ քաղաքացիներին»: Նիստում կազմկոմիտեի համանախագահներ ընտրվեցին Օ. Շենինը, Տ. Պոլյաստրը, Ս. Ումալատովան, Ա. Մելնիկովը եւ Վ. Տերեխովը:

ԻՖ

Մշակույթ

Բայց պարզվում է, որ սա էլ ճաշերին հասու չէ: Ամեն ինչից առաջ, իհարկե, պետք է տեղ հասնել, որը նախկին դյուրությունը չունի: Մի կերպ հասա Երեւանի նորակառույց հյուսիսային ավտոկայան, որ գտնվում է դեպի Սեւան տանող մայրուղու աջ կողմում, ուր մի «բարի ճեռի» ընդամենը 1000-ական ռուբլի ուզեց մինչեւ Ծաղկաձոր հասցնելու համար: Ինչպես ասում են՝ այլընտրանք չկար:

Ինչեւէ: Կեսօրից անց հասնում եմ Ծաղկաձոր, որի բնությունն ու զովասուն կլիման առաջվանն է: Առաջվանը չեն սակայն անհրապույր եւ սակավամարդ փողոցները: Անցնում եմ «Կանաչ տան»՝ Նկարիչների մի ժամանակվա ստեղծագործական տան մոտով: Անտովոր լռություն է. վաղուց է, որ այստեղ ոչ մի նկարիչ չի այցելել: Չկան տարական կենցաղային հարմարություններ ապրելու, էլ չենք ասում ստեղծագործելու համար:

Փողոցի հակադիր կողմում, բարձունքի վրա է գտնվում Գրողների ստեղծագործական տունը: Այն կառուցվել է 1976 թվականին: Մինչ այդ էլ Ծաղկաձորում կար փայտաշեն մի տնակ (ափսոս, այն չհաջողվեց պահպանել), որտեղ հյուրընկալվել են Նիկոլայ Տիխոնովը, Ավետիք Իսահակյանը: Այնտեղ, մինչեւ կալանավայր տարվելը, իր վերջին գիշերն է անցկացրել Եղիշե Չարենցը: Թե հին, թե նոր գրողների, բանաստեղծների ստեղծագործությունների տակ հաճախ կարելի է կարդալ «Ծաղկաձոր» տեղանունը: Զարմացանք եւ ուրախացանք, տեսնելով, որ նախկինում համամիութենական կարգավիճակ ունեցող այս ստեղծագործական տունը չի հասել ավերի ու թալանի ծեռքը, որ այն նույն շուքով եւ բարեկեցիկությամբ է դիմավորում իր հարկի տակ հանգրվանողներին: Իսկ նրանք շատ էին: Նրանց մեջ տեսա ե՛ւ հայտնի գրողների, գրականագետների ու թարգմանիչների, ե՛ւ ճաշերի, ովքեր, մեղմ ասած, որեւէ առնչություն չունեն գրի ու գրականության հետ: Ինչպես «պարզաբանեց» գրողների տան պատասխանատու կարգադրիչ Ալվարդ Սարգսյանը, իրենց մոտ, նաեւ ամառվա այս ամիսներին, կարող է հանգստանալ յուրաքանչյուր ոք, ով դրամ ունի եւ կվճարի օրավարձը՝ 4500 ռուբլի: Շատ չէ. ընդամենը կրտսեր գիտաշխատողի մի ամսվա աշխատավարձ: Դա առաջ էր, որ հունիսից մինչեւ սեպտեմբեր ցուցադրելու համար: Երբ այս ամենին գումարենք պատուհանից ընդամենը մի քանի մետր այն կողմ սկսվող անտառների գծած տեսարաններն ու բարձ օդը, ապա մեր խղճուկ ու անլույս բնակարանների համեմատ այստեղ ստեղծված են, իրոք, իդեալական պայմաններ: Ընդայս ճաշերի համար ոչ հասանելի գներին, օգոստոսյան այդ օրը թեկուզ մեկ բափուր տեղ չկար (այստեղ միաժամանակ կարող է հանգստանալ 150 մարդ): Ուղեգրեր կարելի է ձեռք բերել Գրողների միությունից կամ նախնական պայմանավորվածությամբ հենց տեղում՝ վճարելով նվազագույնը երկու օրվա վարձ, իսկ ավել՝ որքան ուզես:

Ամառը դեռ չի վերջացել կամ մեկ օր գրողների ծաղկաձորյան տանը

Ամեն օր հեռուստակրանից եւ թերթերի էջերից տուրիստական զանազան ֆիրմաներն ու ընկերությունները գայթակղիչ առաջարկներ են անում աշխարհի ուզածդ անկյունը մեկնելու մասին եւ այդ խորքի վրա մեր տեղական առողջարաններն ու հանգստյան տները կարծես «լռում են», զգացնել չեն տալիս իրենց գոյության եւ գործունեության մասին: Մինչդեռ շատ-շատերին անհասանելի է «ծագող արեւի երկիր»՝ Ճապոնիա, Սինգապուր կամ «ալեցյալ երկիր»՝ Իսրայել այցելելը, իսկ, ասենք, Ծաղկաձորը «քիթի տակ է»:

օգոստոսի վերջ այստեղ հանգստանում էին միմիայն գրողները եւ նրանց ընտանիքների անդամները: Իսկ այժմ փոխվել են ժամանակները: Թեեւ շարունակվում են գրողների միության անդամատոմս ունեցողներն օգտվել որոշ «արտոնություններից», նրանք ուղեգրի գինը վճարում են 80 տոկոս զեղչով, իսկ նրանց կանայք՝ 50 տոկոս:

Մյուս կողմից, իհարկե, այդ վճարն այնքան էլ շատ չէ, երբ հաշվի առնենք ներկա գներն ու առաջարկվող ծառայությունները: Սթերքը ձեռք է բերվում շուկայից՝ շուկայական գներով, եւ այն կազմում է օրը 1500 ռուբլի: Թանկացել են կոմունալ ծախսերը: Բայց շարունակում են գործել սաունան, բաղնիքը, լողավազանը, խաղասենյակները, բարը: Լույսի խնդիր այնքան էլ չկա. Հրազդանի ՊՇԷԿ-ը կողքին է: Սենյակներն ու միջանցքները կահավորված են փափուկ կահույքով եւ բարձր ճաշակով: Յուրաքանչյուր սենյակում կա հեռախոս եւ հեռուստացույց: Գործում է արբանյակային հեռուստատեսությունը, հասուկ ժամեր կան տեսաֆիլմեր

Նախանձելի էր լսել, որ որոշ նախարարություններ իրենց աշխատակիցների համար ձեռք են բերում կոլեկտիվ տոմսեր՝ հանգիստը բարձր մակարդակով կազմակերպելու համար: Այսօր, երբ ծով կամ հեռու վայրեր մեկնելն անիրական երազ է մեծամասնության համար, մնում է հուսալ, որ մեր կառավարությունը, տեսական իշխանությունները կամ ճյուղային արհմիությունները միջոցներ կգտնեն գրողներից բացի, նաեւ մտավորականության մյուս շերտերի՝ նկարիչներ, ճանդակագործներ, երաժիշտների, մամուլի եւ հեռուստատեսության աշխատողների, ներկայացուցիչների հանգիստը նույն «զեղչ» պայմաններով այստեղ կազմակերպելու համար: Չէ՞ որ ամառը դեռ չի վերջացել եւ այն եղանակ է բոլորի համար:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

Մայքլ Ջեկսոնի համերգը Մոսկվայում

Սեպտեմբերի 15-ին Մոսկվայում, Լուժնիկիի մարզահրապարակի մեծ մրցապարեզում տեղի կունենա Մայքլ Ջեկսոնի համերգը: Կվաճառվեն 11-111 դոլլար արժողությամբ տոմսերի 74192 տոմս եւ բեմի առջեւ դաշտում նստելու 18 դոլլարանոց 15-20 հազար տոմս: Այցի այս եւ մյուս մանրամասնությունները հրապարակվեցին Մոսկվայում երեքշաբթի օրն անցկացված մամուլի ասուլիսում:

Մոսկվայի համերգը կանցկացվի Մայքլ Ջեկսոնի համաշխարհային համերգային շրջագայության շրջանակներում:

Ակնկալվում է, որ Ջեկսոնը Մոսկվա կթռչի Ճապոնիայից սեպտեմբերի 12-ին, հետը բերելով իր «թիմի» մոտ 240 մարդու: Երկու բեռնատար «Բոինգներով» տեղ կհասցնեն հատուկ սարքավորումները:

Մայքլ Ջեկսոնի համաշխարհային շրջագայության գլխավոր հովանավորը Pepsi-Cola ընկերությունն է: Ռուսաստանյան կողմից պաշտոնական կազմակերպիչը «Դեսսա» ընկերությունն է (նախագահ Սամվել Գասպարով): Ընկերությունը տոմսերի մի մասն անվճար կբաժանի որբ երեխաներին եւ հաշմանդամներին: Ինչպես ԻՖ-ին հայտնեց Լուժնիկիի մարզահրապարակի գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Ալյոշինը, տոմսերը կվաճառվեն օգոստոսի 23-ից: Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել կոլեկտիվ հայտերով: «Դեսսայի» հեռախոսահամարներն են 128-98-10, 128-77-48:

ԻՖ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Վարուժան Սուքիասյան. «ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՉԷ ԱՐՏԱՀՈՍՔԻ ԴԵՄ ԱՌՆԵԼ»

Կոտայքի շրջանի «Բանանց» թիմը գերազանց հանդես եկավ Շվեդիա կատարած մրցաշրջագայության ժամանակ, չորս խաղում տանելով երեք հաղթանակ եւ մեկ հանդիպում ավարտելով ոչ ոքի: Մեր թերթը օպերատիվ կերպով լուսաբանել է խաղերի ընթացքը: Եւ ահա մրցաշրջագայության մասին ավելի մանրամասն տեղեկություններ իմանալու համար խմբագրություն հրավիրեցինք «Բանանցի» գլխավոր մարզիչ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆԻՆ:

– Ուղեւորությունը շատ օգտակար եղավ մեզ համար: Ամենակարեւորը, լավագույն ձեւով օգտագործեցինք ընդմիջումն առաջնությունում եւ մեր տղաները խիստ անհրաժեշտ փորձ ձեռք բերեցին մեզ համար խորթ բրիտանական խաղաոճ դավանող շվեդական թիմերի հետ հանդիպումներում: Ինչ խոսք, ատլետիկ կազմվածքով, բարձրահասակ, ֆիզիկապես ուժեղ շվեդ ֆուտբոլիստներն առավելություն ունեին օդային մենամարտերում: Մեր հաղթաքուրը ոչ միայն բարձր անհատական տեխնիկան էր, այլեւ ճիշտ ընտրած տակտիկական տարբերակը: Առաջին հանդիպումը մենք անցկացրինք Սանդվիկեն քաղաքում, որտեղ մրցեցինք «Սայք» թիմի հետ եւ ինչպես արդեն գիտեք, հաղթեցինք 5-1 հաշվով: «Բանանցից» երկուական գնդակ խփեցին Կարեն Միքայելյանն ու Սամվել Կոստանդյանը, մեկ անգամ աչքի ընկավ Անդրանիկ Հովսեփյանը: Շվեդական թերթերից մեկն այդ խաղին նվիրված մեկնաբանությունը վերնագրել էր «Գնդակի կախարդները»: Երկրորդ հանդիպումը Ուպսալա քաղաքում էր՝ «Սիրիուս» թիմի հետ: Մենք հաղթեցինք 1-0 հաշվով: Վճռական գոլի հեղինակ դարձավ Սամվել Կոստանդյանը: Այս խաղից հետո «Սոմմար» թերթը «Միջազգային ֆուտբոլի դասախոսություն» վերնագրով հոդվածում գրում էր, որ հրավիրված երկու պորտուգալացիները եւ մեկ անգլիացին նույնպես չկարողացան փրկել «Սիրիուսին»: Մենք շոյված էինք նման գնահատականներից, բայց ամենալուրջ փորձությունն առջեւում էր: Անմիջապես հաջորդ օրը ավտոբուսով կտրել-անցնելով 500 կմ տարածություն, մենք մրցեցինք առաջին դիվիզիոնի ընդգծված առաջատար Ստոկհոլմի «Համարբյու» թիմի հետ: Շվեդիայում գոյություն ունի նաեւ սուպերդիվիզիոն: Այդ խաղն ավարտվեց ոչ ոքի՝ 2-2 (Արա Նիգոյան, Սամվել Կոստանդյան): Ինչ խոսք, շատ դժվար խաղ էր: Մանավանդ, որ մրցավարությունն էլ միակողմանի էր (մեր օգտին 11 մետրանոց չնշանակվեց, փոխարենը «Համարբյուն» կասկածելի 11 մետրանոց ստացավ): Նույնիսկ մեզ մոտ այդպես չեն դատում: Վերջին խաղը տեղի ունեցավ Հոֆորս քաղաքում: Տեղի «Թոր-Ունիտ-ԱԻԿ» թիմին հաղթեցինք 5-3 հաշվով (Կարեն Միքայելյան-2, Սամվել Կոստանդյան, Անդրանիկ Հովսեփյան, Վահրամ Հովհաննիսյան): Ամեն հանդիպումից հետո մրցակիցները մեզնից խաղացողներ էին ուզում: «Սայքին» դուր էին եկել Արմեն Գյուլբուդաղյանցն ու Ստեփան Բաղդասարյանը: Մյուս թիմերին՝ նաեւ Սամվել Կոստանդյանը, Կարեն Միքայելյանը, Անդրանիկ Հովսեփյանը:

– Ձեր արձագանքն ինչպիսի՞ն էր:

– Քանի որ մենք ՀՀ առաջնությունում պայքարում ենք չեմպիոնի կոչման համար, ուստի նախապես մրցակիցների հետ պայմանավորվել էինք, որ այս տարի այդ մասին խոսակցություն չպետք է լինի: Բավարարվեցինք միայն մեկ խաղացողով: Երբ ամռան փորձնական շրջան անցնելու համար «Սայքում» թողեցինք Պողոս Թեյլանին: Եթե հավանեն, վերջնական պայմանագիր կկնքենք: Բոլոր դեպքերում լուր ենք ստացել, որ Շվեդիայի առաջնության իր առաջին խաղում Թելյանը գրավել է մրցակցի դարպասը: Մենք շնորհակալ ենք «Սայք» թիմի ղեկավարներից եւ պրն. Հակոբ Մարգարյանից, որը «Սայքի» հովանավորներից մեկն է: Հենց նրանց հրավերով մենք եղանք Շվեդիայում: Այդ հարցում մեզ շատ օգնեց նաեւ սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի փոխնախագահ Զիվան Մովսիսյանը: «Սայք» ակումբը եւ մեր հայրենակիցը մեր միջոցով դեղորայք ուղարկեցին Աբովյանի հիվանդանոցին: Բացի այդ, «Սայքը» մեր թիմին խաղակոշիկներ եւ գնդակներ նվիրեց: Իր հերթին Ուպսալա քաղաքի «Ռաֆֆի» հայկական միությունը ճոխ երեկո կազմակերպեց մեր պատվին եւ «Ադիդաս» մարզական համազգեստ նվիրեց թիմին, Ուպսալայի հայկական համայնքը՝ նաեւ մարզական համազգեստ:

– «Ազատվենք «Արարատ-73» ուրվական պատասխանատվից» վերնագրով «Հայաստանի Հանրապետության» թերթում տպագրված մեզ հետ հարցազրույցը միանշանակ չընկալվեց:

– Ես պատրաստ եմ բոլոր շահագրգիռ կողմերի հետ նստել կլոր սեղանի շուրջ եւ բանավեճի բռնվել: Ինչ խոսք, «Արարատ-73-ը» պատմական ամենամեծ հետքն է թողել հայկական ֆուտբոլում եւ պետք է արժանին հատուցել: Սակայն սխալ է միշտ ապրել անցյալի հուշերով: Հարկավոր է մտածել մեր ֆուտբոլի ներկայի եւ ապագայի մասին: Ներկայիս երիտասարդ մարզիչները ոչ մի մեղք չունեն, որ այդ սերնդի ներկայացուցիչները չեն: Ես խիստ դժգոհ եմ հավաքականից ետ եկած ֆուտբոլիստների մարզական վիճակից: Ֆեդերացիա-հավաքական-ակումբ կապը ընդհանրապես բացակայում է: Գոնե ամիսը մեկ ֆեդերացիան պետք է հրավիրի հավաքականների եւ ակումբների մարզիչներին, լսի բոլորին հուզող հարցերը: Պետք է միայն հավաքականի մարզիչներին վստահել մեր հանրապետության գլխավոր թիմի կազմի ընտրությունը: Մարզական խորհուրդն էլ պետք է իր թեկնածուները տա հավաքականին: Իմ կարծիքով, հիմա կան ֆուտբոլիստներ, որոնք արժանի են, բայց ընդգրկված չեն հավաքականում, թեկուզ մեր թիմից Անդրանիկ Հովսեփյանը կամ Ստեփան Բաղդասարյանը: Առաջարկություն ունեմ նաեւ պաշտպանության նախարարությանը, քանի որ ֆուտբոլիստներն իրենց թիմերում կռփվում են եւ ամեն պահի կազմ ու պատրաստ են պաշտպանել հայրենիքը, ուստի պայմանագրեր ունենալու դեպքում անտեղի չզորակոչվեն բանակ:

– Ձեր երկու խաղացողներին՝ Գեւորգ Քամալյանին եւ Աշոտ Բարսեղյանին Բեյրութի ՀՄԸՄ-ն ուզում է տանել:

– Այսօրվա ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում հնարավոր չէ արտահոսքի դեմն առնել: Ով հնարավորություն է գտնում, փախչում է: Հարկավոր է թեկուզ տարիֆային սահմանափակում դնել, ասենք թույլատրել գոնե 27 տարեկանից հետո: Չեմ կարծում, որ այն ֆուտբոլիստները, որոնք հասկանալ գնում են Բեյրութ, կկատարելագործեն իրենց վարպետությունը: Արտահոսքի պատճառը միայն ու միայն դոլլարն է: Ցավոք, շատ եմ աշխատում եւ ափսոս օգտվելով հասկանալ Բեյրութի թիմերը մեր խաղացողներին գրեթե ձրի են տանում: Հենց Լիբանանի հարցում անհրաժեշտ է ընդհանուր սահմանափակում դնել՝ ամբողջ հանրապետությունից տարեկան թույլատրել 3-4 խաղացողների: Երբ ֆուտբոլիստները մեկնեին Գերմանիա, Իտալիա, Ֆրանսիա, Շվեդիա կամ գոնե ԱՄՆ որեւէ ուժեղ թիմ, դա այլ բան կլիներ: Եթե չէ, մեր աշխատանքի արդյունքը չենք տեսնի եւ լավ հավաքական չենք ունենա: Մեր ֆուտբոլին հիմա շատ հովանավորներ են պետք, որոնց օժանդակությամբ հնարավոր լինի բարելավել ֆուտբոլիստների պայմանները: Ինչ վերաբերում է մեր երկու տղաներին, ապա այդ առթիվ բանակցություններ ենք վարում եւ մեկ շաբաթվա ընթացքում ամեն ինչ պարզ կլինի:

Բանիցը վարում է ՍԱՐԳԻՍ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆԸ

ՀԱՅ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ «ԻՄԱԿ» ՖԻՐՄԱՆ

IMAC

Առաջարկում է բեռների տեղափոխում ԻԼ-76 ինքնաթիռներով Երեւան-Ստամբուլ երթուղով։ Ըստ ցանկության Ձեր բեռները կտեղափոխվեն ԱՊՀ ցանկացած վայր։ 1 կգ բեռի ուղեվարձը՝ պայմանագրային։ Վճարումը ցանկացած ձեւով։

Ընդունում է արդյունաբերական ապրանքների իրացման պատվերներ ԱՊՀ ցանկացած երկրում։

Առաջարկում է հյուրանոցային եւ տրանսպորտային ծառայություններ Ստամբուլում եւ ավտոտրանսպորտով։ Ընդունված գներից 30% էժան բեռների տեղափոխում Ստամբուլից ԱՊՀ ցանկացած վայր։ Ուղեւորների համար ուղերթեր «Էրեբունի» օդանավակայանից
ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ-ԵՐԵՎԱՆ,
ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՄԲՈՒԼ-ԵՐԵՎԱՆ,
ԵՐԵՎԱՆ-ԱՍՏՐԱԽԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ։

Կազմակերպում է նախնական պատվերներով ուղեւորների եւ բեռների ինքնաթիռներով տեղափոխում ԱՊՀ ցանկացած երկիր եւ երկարատեւ համագործակցության հիման վրա՝ արտասահմանյան ցանկացած երկիր։

Իրացնում է ավտոմեքենաներ, նաեւ ընդունում է նրանց ձեռքբերման նախնական պատվերներ եւ ներմուծումը Հայաստան մեկ շաբաթում։

✉ Երեւան, Խանջյան 28, 3-րդ հարկ,
✆ 52.97.40, 52.99.83 FAX 56.15.48

PUBLISET

ԼՈՒՍԱՆ
ԱՍՈՑԻԱՑԻԱ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է ԿՈՄԵՐՑԻՈՆ ՉՎԵՐԹՆԵՐ

ՍԻՐԻԱ
Երեւան-Հալեպ-Երեւան
ԱՐԱԲ. ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
Երեւան-Շարժա-Երեւան

Ցածր գներով առաջարկում է նաեւ անհատական եւ խմբային տուրիստական ճանապարհորդություններ
ՍԻՐԻԱ (Հալեպ 7 օրով),
ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (Շարժա 4 օրով)

Ինքնաթիռներում տեղեր կարող եք հատկացնել ֆիրմաներին եւ խմբային զբոսաշրջիկներին։

ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ԹՌԻՉՔԻ ՕՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԵԼԻ Է ԻՄԱՆԱԼ 52-17-68, 58-68-17 ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐՈՎ։ ԱՇԽԱՏՈՒՄ ԵՆՔ ՇԱԲԱԹՎԱ ԲՈԼՈՐ ՕՐԵՐԻՆ։

ՀԱՍՑԵՆ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 30 [illegible]

PUBLISET

NAAVI
AVIACORPORATION

«ՆԱԱՎԻ» ավիաընկերությունը առաջարկում է

ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ

ավիաուղի Տու-154Բ (մարդատար) եւ Տու-154Ս (բեռնատար, ավտոմեքենաներ տեղափոխելու հնարավորությամբ) չվերթի ինքնաթիռներով։

Ընդունվում են տոմսերի եւ բեռների տեղափոխման հայտեր։

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-49-78, 58-26-53
կամ դիմել «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ

PUBLISET

Karat-A

«ԿԱՐԱՏ-Ա» ՍՊԸ գրավատունը կարճաժամկետ վարկեր է տրամադրում ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց

- անշարժ գույքի գրավադրմամբ
- ավտոմեքենաների գրավադրմամբ
- զարդերի եւ այլ թանկարժեք իրերի գրավադրմամբ

Միայն «ԿԱՐԱՏ-Ա» գրավատունը որպես գրավ ընդունում է նաեւ «ՄԵՐԿՈՒՐԻ» ՍՊԸ հետ կնքված խաղափաթեթների դեպոզիտային ներդրումների պայմանագրերը։

Վարկերը տրամադրվում եւ մարվում են ինչպես կանխիկ, այնպես էլ ոչ կանխիկ հաշվարկներով։

«ԱՆԻ» հյուրանոց, 717, 719 սենյակներ, հեռախոսներ 594 557, 594 556

PUBLISET

Ուշադրություն

Լույս է ընծայվել «ՄԱՅՐԵՆԻ» ամսագրի 3-րդ համարը, որի վաճառքը կատարվում է միայն ու միայն խմբագրությունում՝ Տիգրան Մեծի պողոտա 26ա (Ա. Խանջյանի անվան թիվ 53 դպրոցի շենքում)։

«ՄԱՅՐԵՆԻ» խմբագրություն

ԹՐԱՆՍ ԱՐՄԵՆ

ճամփորդական ընկերությունը սկսում է իր գործունեությունը

Սեպտեմբերի 10-ից Թրանս Արմենը կազմակերպում է կանոնավոր ուղիղ չվերթեր Երեւան-Միլան եւ Միացյալ Նահանգների 100-ից ավելի հասցեներ։
Թրանս Արմենը կազմակերպում է նաեւ բեռների եւ ծանրոցների տեղափոխում ԱՄՆ։

Առաջ. չախադեկս եւ ապահով աշխարհի լավագույն ավիաընկերությունների միջոցով Թրանս Արմենը կկազմակերպի ձեր ուղեւորությունը։

Երեւան Կիեւյան 19 ✆ 27-04-21, 27-48-33 TRANS ARMEN

PUBLISET

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՎ ՆԵՐՔԻՆ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հրավիրում ենք բոլոր ցանկացողներին հանգստի եւ չնաշնորհ ճանապարհորդությունների։

⊃ ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ

(ուղիղ չվերթով օգոստոսի 21-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ)

⊃ ԵՐԵՎԱՆ-ՊԼՈՎԴԻՎ-ԵՐԵՎԱՆ

(ուղիղ չվերթով օգոստոսի 27-ին եւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ)

Ձեզ սպասում է ոչ միայն հանգիստ, այլեւ կարող եք գնումներ կատարել Հալեպի եւ Պլովդիվի առաջնակարգ խանութներից։

Ցանկացողները կարող են դիմել «Էրեբունի» հյուրանոց, 3-րդ հարկ, սենյակներ 22, 27, 28։

Հեռախոսներ
56-06-35, 58-06-69,
58-76-26, 58-63-91

PUBLISET

«ՅԱՆԱ» ՖԻՐՄԱ

YANA

Երեւան, Չարենց 1
հեռ. 575186

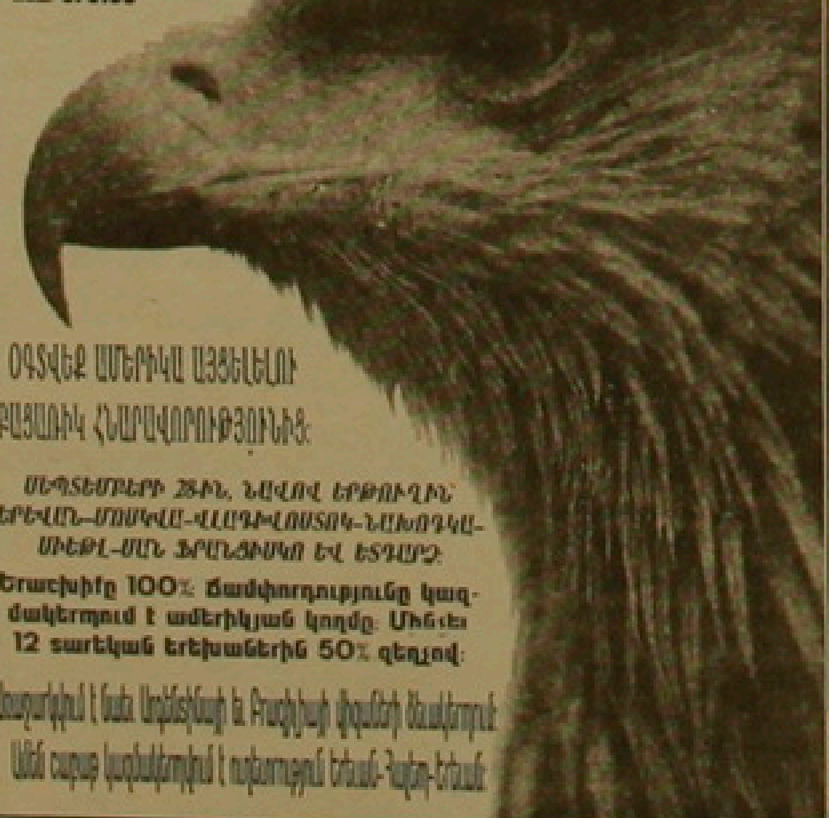

ՕԳՏՎԵՔ ԱՄԵՐԻԿԱ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՆ, ՆԱՎՈՎ ԵՐԹՈՒՂԻՆ՝ ԵՐԵՎԱՆ-ՄՈՍԿՎԱ-ՎԼԱԴԻՎՈՍՏՈԿ-ՆԱԽՈԴԿԱ-ՍԻԵԹԼ-ՍԱՆ ՖՐԱՆՑԻՍԿՈ ԵՎ ԵՏԴԱՐՁ։

Երաշխիքը 100%։ Ճամփորդությունը կազմակերպում է ամերիկյան կողմը։ Մինչեւ 12 տարեկան երեխաներին 50% զեղչով։

Առաջարկվում է նաեւ [illegible] եւ [illegible] ճամփորդություն։
Մեկ շաբաթ կազմակերպվում է ուղեւորություն Երեւան-Հալեպ-Երեւան։

PUBLISET

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում։

Հեռախոսներ
252463,
254758,
584545

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային ցանցով «Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ սառաստականների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ Նախարարների խորհրդի աշխատակազմի «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 36.000. Պատվեր 1577. Ստորագրված է տպագրության 19. 8. 1993

digitised by A.R.A.R.@